

n

RÅSTOFTILLADELSE FOR GRAVEOMRÅDE HESSELBJERG, MORSØ KOMMUNE

Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af moler

På ejendommen Feggesundvej 62, 7900 Nykøbing Mors, matr.nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev

REGION NORDJYLLAND
– i gode hænder

OVERSIGTSSKEMA

Råstofgravens beliggenhed	Feggesundvej 62, 7900 Nykøbing Mors Matr.nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev
Råstofgravens areal	11,2 ha
Råstofstype og tilladt mængde	Moler 80.000 m ³ pr. år
Tilladelsens varighed	20 år 21. januar 2022 – 21. januar 2042
Sagsnummer	2020-041294
Tidligere meddelte tilladelser	Der har ikke tidligere været meddelt tilladelse til råstofindvinding på det ansøgte areal.
Offentliggørelse	21. januar 2022
Klagefristens udløb	4 uger efter offentliggørelse
Frist for efterbehandling	21. januar 2042 og senest 1 år efter endt indvinding
Indvinder	Imerys Industrial Minerals Denmark A/S Kønsborgvej 9 7884 Fur
Ansøger	Imerys Industrial Minerals Denmark A/S Kønsborgvej 9 7884 Fur
Grundejer	Morten Bak Hulhøjen 25 7900 Nykøbing Mors
Indvinders telefon/mobilnummer	97 59 32 33
Indvinders e-mailadresse	olivier.abellan@imerys.com
Indvinders CVR-nummer	37322318
Driftsansvarlig(e)	Olivier Abellan, tlf.nr.: 96 87 31 08 / 30 68 93 50 e-mail: olivier.abellan@imerys.com
Region Nordjylland	Tlf.nr.: 97 64 80 00, e-mail: raastoffer@rn.dk
Region Nordjylland – Sofie Hammer Jensen	Tlf.nr.: 20 59 22 72, e-mail: sofie.jensen@rn.dk

Tilladelse til råstofindvinding
på en del af matr.nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev, Morsø Kommune
indtil 21. januar 2042.
Sagsnummer: 2020-041294

Ansøger og indvinder:	Ejer:
Imerys Industrial Minerals Denmark A/S Kønsborgvej 9 7884 Fur CVR-nr.: 37322318	Morten Bak Hulhøjen 25 7900 Nykøbing Mors

Region Nordjylland den 21. januar 2022

Sofie Hammer Jensen
Råstofsagsbehandler

Kvalitetssikret af

Anne Marie Henriksen
Råstofsagsbehandler

INDHOLD

Oversigtsskema	3
1. Tilladelsen	7
1.1 Råstofloven	7
1.2 Miljøvurderingsloven	7
1.3 Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)	7
1.4 Bilag IV-arter	7
1.5 Indsatsbekendtgørelsens § 8	8
1.6 Vandforsyningsloven	8
1.7 Miljøbeskyttelsesloven	9
1.8 Naturbeskyttelsesloven	9
1.9 Museumsloven	9
1.10 Skovloven	9
1.11 Vandløbsloven	9
1.12 Vejloven og Privatvejsloven	9
1.13 Jordforureningsloven	9
1.14 Jernbaneloven	9
2. Vilkår	10
2.1 Vilkår efter råstofloven	10
2.2 Vilkår efter naturbeskyttelsesloven	18
3. Offentliggørelse, klagevejledning og underretning	20
3.1 Generel klagevejledning	20
3.2 Klagevejledning for de enkelte love	20
3.3 Underretning	22
4. Grundlag for tilladelsen	23
4.1 Ansøgningens indhold	23
4.2 Høring vedr. ansøgning	24
4.3 Høring vedr. udkast til tilladelse	25
5. Regionens behandling af sagen	28
5.1 Råstofplanen	28
5.2 Tilladelsens varighed	28
5.3 Miljøvurderingsloven	29
5.4 Kommuneplan og lokalplan	29
5.5 Grundvand og overfladevand	31
5.6 Natur og landskab	32
5.7 Miljømæssige forhold	34
5.8 Udkast til efterbehandlingsplan	35
5.9 Region Nordjyllands samlede vurdering	36
Bilag A: Oversigtskort i målforhold 1:25.000	37
Bilag B: Luftfoto i målforhold 1:4000	38
Bilag C: Udkast til deklaration/servitut vedrørende efterbehandling	39
Bilag D: Generelle bestemmelser	40
Bilag E: Uddrag af museumsloven – jf. lovbek. nr. 358 af 8. april 2014	43
Bilag F: Afgørelse vedr. bortgravning af materiale under grundvandsspejlet	45
Bilag G: Dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65 stk. 2	47

1. Tilladelsen

1.1 Råstofloven¹

På baggrund af det foreliggende materiale, og med hjemmel i råstoflovens § 7 stk. 1, meddeler Region Nordjylland hermed tilladelse til årlig indvinding af op til 80.000 m³ moler på i alt 11,2 hektar på matr.nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev, se bilag A og B.

Tilladelsen er gældende i perioden fra 21. januar 2022 til 21. januar 2042.

Tilladelsen meddeles på vilkår i henhold til råstoflovens § 10 samt i henhold til anden relevant lovgivning, som beskrevet under afsnit 2.2.

1.2 Miljøvurderingsloven²

Projektet er opført på miljøvurderingslovens bilag 2 pkt. 2a. Region Nordjylland har gennemført en screening af projektets indvirkning på miljøet. Region Nordjylland har vurderet, at projektet ikke vil påvirke miljøet væsentligt.

Region Nordjylland har den 25. august 2021 truffet afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport. Afgørelsen er truffet efter miljøvurderingslovens § 21. Afgørelsen kan ses på regionens hjemmeside www.rn.dk/råstoffer.

1.3 Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)³

Nærmeste Natura 2000-område er område nr. 16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg som er beliggende ca. 900 m nord, øst og vest for projektarealet. Region Nordjylland har vurderet, at projektet ikke påvirker ovenstående Natura 2000-område væsentligt, hvorfor det er besluttet, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering for det ansøgte anlægs påvirkning af ovennævnte Natura 2000-område.

Natura 2000-område nr. 16 er specielt udpeget på grundlag af de store, sammenhængende områder med kyst- og havnaturtyper med de tilknyttede yngle- og trækfugle. Region Nordjylland vurderer, at projektet ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt på grund af afstanden til Natura2000-området og projekttypen.

1.4 Bilag IV-arter

Enkelte arter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have yngle- eller rasteområde på eller ved ejendommen. På baggrund af faglig rapport nr. 635, Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, fra DMU 2007 vurderes det, at der kan være damflagermus, vandflagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø indenfor det 10 x 10 km kvadrat som projektområdet ligger i.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 124 af 26. januar 2017 om råstoffer.

² Lovbekendtgørelse nr. 973 af 25. juni 2020 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

³ Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer).

Bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Ifølge opslag på Naturbasen den 11. oktober 2021 er der ikke registreret nogen af de ovennævnte arter eller andre bilag IV-arter på eller nær ejendommen.

Størstedelen af projektarealet består i dag af opdyrket landbrugsjord, og Region Nordjylland forventer derfor ikke, at der lever bilag IV-arter på denne del af projektarealet.

Der er en mindre § 3-beskyttet sø indenfor projektarealet, som kan udgøre et leve- og ynglested for spids-snudet frø og stor vandsalamander. Morsø Kommune har den 25. august 2020 besigtiget søen. Ifølge Morsø Kommunens dispensation fra naturbeskyttelsesloven (se bilag G) er søen en tilgroet næringsrig sø, som er domineret af bredbladet dunhammer. Den vanddækkede rørsump udgør 95 %, mens det blanke vandspejl kun udgør 5 %. Der er en tydelig skyggeeffekt af vedplanterne mod syd og vest. Næringstilførslen har været høj, og der er ingen bredzone mod øst. Søen ligger isoleret i forhold til de øvrige naturarealer i området. Der er ingen sjældne eller værdifulde positive arter i tilknytning til søen. Morsø Kommune har meddelt dispensation til bortgravning af søen under forudsætning af, at der etableres erstatningsnatur i form af en sø på mindst 3200 m² i tilknytning til naturområdet øst for projektarealet.

Der er stillet vilkår om, at erstatningssøen etableres inden den eksisterende § 3-beskyttede sø bortgraves (se vilkår 84). På baggrund af ovenstående vurderer Region Nordjylland, at den økologiske funktionalitet for spidssnudet frø og stor vandsalamander kan opretholdes ved etablering af erstatningsnatur med en bedre naturtilstand og en højere funktion som levested.

Samlet set vurderer Region Nordjylland, at projektet ikke vil beskadige leve- og rasteområder for eventuelle bilag IV-beskyttede arter.

1.5 Indsatsbekendtgørelsens⁴ § 8

Før der gives tilladelse efter råstoflovens § 7, skal der ifølge indsatsbekendtgørelsens § 8 foretages en vurdering af, om det ansøgte, kan medføre en forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

Regionsrådet kan kun meddele tilladelse til råstofindvinding, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af tilstanden for overfladevandområder eller grundvandsforekomster og ikke hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål for forekomsterne.

Det er Region Nordjyllands vurdering, at projektet ikke vil medføre en forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og ikke hindrer opfyldelse af de fastlagte miljømål for forekomsterne. Vurderingen fremgår af afsnit 5.4.

1.6 Vandforsyningsloven⁵

Der er ansøgt om tilladelse til bortgravning af ca. 4.000 m³ råstoffer under grundvandsspejlet i forbindelse med etablering af erstatningsnatur i form af en sø for den eksisterende § 3-beskyttede sø, som bortgraves i forbindelse med projektet.

Morsø Kommune har den 21. januar 2022 truffet afgørelse om, at bortgravningen ikke kræver en indvindingstilladelse eller en tilladelse til sænkning af grundvandsspejlet. Afgørelsen er truffet efter vandforsyningslovens §§ 21 og 26.

Afgørelsen er vedlagt som bilag F.

⁴ Bekendtgørelse nr. 449 af 11. april 2019 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 1450 af 5. oktober 2020 om vandforsyning m.v.

1.7 Miljøbeskyttelsesloven⁶

Der er ikke søgt om tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven.

1.8 Naturbeskyttelsesloven⁷

Der er søgt om dispensation fra naturbeskyttelsesloven § 65 stk. 2 til bortgravning af en § 3-beskyttet sø i forbindelse med projektet.

Morsø Kommune har den 21. januar 2022 meddelt dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65 stk. 2 til bortgravning af søen. I dispensationen stilles der bl.a. vilkår om, at der skal etableres erstatningsnatur i form af sø på minimum 3200 m².

Dispensationen gives på vilkår, som beskrevet under afsnit 2.23.2.3 og i bilag G.

1.9 Museumsloven⁸

Der er ikke søgt om dispensation fra museumsloven.

1.10 Skovloven⁹

Der er ikke søgt om dispensation fra skovloven.

1.11 Vandløbsloven¹⁰

Der er ikke søgt om tilladelse efter vandløbsloven.

1.12 Vejloven og Privatvejsloven¹¹

Morsø Kommune træffer afgørelse om vejadgang til Feggesundvej.

1.13 Jordforureningsloven¹²

Der er ikke søgt om dispensation fra eller tilladelse efter jordforureningsloven.

1.14 Jernbaneloven

Der er ikke søgt om tilladelse efter jernbaneloven.

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1218 af 25. november 2019 om miljøbeskyttelse.

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse.

⁸ Lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 af museumsloven.

⁹ Lovbekendtgørelse nr. 315 af 28. marts 2019 om skove.

¹⁰ Lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 om vandløb.

¹¹ Lov nr. 1520 af 27. december 2014 om offentlige veje m.v.

Lovbekendtgørelse nr. 1234 af 4. november 2015 om private fællesveje.

¹² Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 om forurennet jord.

2. Vilkår

Vilkårene i denne tilladelse er bindende for indvinder og eventuelle ejere af de matrikler, der er givet tilladelse til at indvinde på.

2.1 Vilkår efter råstofloven

Før indvindingen begynder

1. Først når Region Nordjylland har givet en igangsætningstilladelse, må arbejdet med at afrømme overjord og at indvinde råstoffer begynde. Igangsætningstilladelsen kan tidligst gives, når klagefristen er udløbet. Hvis der indkommer en klage, får ansøger besked, og gravningen må ikke iværksættes, før klagen er behandlet af klagemyndigheden.

Inden igangsætningstilladelsen kan gives, skal vilkår 2-5 være opfyldte.

2. Der skal foreligge en tilladelse til vejadgang fra Morsø Kommune.
3. Indvinder skal udarbejde en grave- og efterbehandlingsplan, så den opfylder vilkårene i tilladelsen og tilgodeser landskabelige interesser. Grave- og efterbehandlingsplanen skal godkendes af Region Nordjylland.

Hvis forholdene kræver det, kan Region Nordjylland senere i indvindingsforløbet stille krav om, at indvinder skal udarbejde en revideret grave- og efterbehandlingsplan, som skal godkendes af Region Nordjylland.

Grave- og efterbehandlingsplanen skal som minimum indeholde følgende:

- a. Graveplan – mindst i målforhold 1:2.000
 - b. Efterbehandlingsplan – mindst i målforhold 1:2.000
 - c. Et snit med områdets profil i målforhold 1:500 eller 1:1.000. Højdemål bør vises fem gange større end de vandrette mål. Snittet skal vise det nuværende og det fremtidige terræn i forhold til skel og grænserne for efterbehandling og gravning. Gravedybden skal også vises.
 - d. Grænsen for efterbehandling, som skal vises, fremgår af afsnit 2.1.2, mens grænsen for gravning skal fastlægges i grave- og efterbehandlingsplanen. Grænsen for gravning skal sikre, at der er tilstrækkelige materialer til rådighed ved efterbehandlingen. Der skal beregnes, hvor meget overjord der er til rådighed for opbygning af skråningsanlæggene, hvorved neddozning af regulære materialer evt. kan reduceres og grænsen derved kan fastlægges nærmere grænsen for efterbehandling
 - e. Gravning og efterbehandling skal foregå i etaper.
 - f. Indvinder skal oplyse, hvor stort et areal, der ønskes afrømmet, når indvindingen er størst.
 - g. Graveretning skal vises.
 - h. Adgangen til området, hvor indvindingen skal ske, skal vises.
 - i. Placering af produktionsanlæg, lagerplads, tankanlæg samt depoter for overjord og muld skal fremgå af planen. Placering skal ske inden for grænsen for efterbehandling.
 - j. Oplysninger om skrænthældning.
4. Grænsen for det areal der må graves i, skal sættes af i marken efter nærmere aftale med Region Nordjylland. Derefter skal der indsendes et målrids af gravegrænsen til Region Nordjylland, hvor afmærkningspælenes placering er angivet. Pælene til afmærkning mv. må ikke fjernes og skal sikres, så de ikke bliver beskadiget. Det kan fx ske med betonringe.
 5. Region Nordjylland skal have en garanti fra pengeinstitut eller kautionsforsikring. Garantien størrelse bliver beregnet af Region Nordjylland i forbindelse med godkendelse af grave- og efterbehandlingspla-

nen. Garantien pristalsreguleres automatisk en gang om året med Danmarks Statistiks omkostningsindeks for anlæg, jordarbejder mv. og med den aktuelle dato som udgangspunkt. Garantien frigives først, når efterbehandlingen er gennemført og godkendt af Region Nordjylland.

Region Nordjylland kan til enhver tid ændre garantiens størrelse, hvis forudsætningerne for beregningerne ændres. Det kan fx være tilfældet, hvis indvindingen sker på en måde, så efterbehandlingen vil koste mere end først antaget.

Hvis indvinder ønsker at anlægge interne veje i råstofgraven, stilles der en separat garanti for fjernelse af disse.

Tinglysning

6. Der skal indbetales kr. 1.750, - til dækning af afgiften for tinglysning af servitut/deklaration om vilkår for indvindingen. Region Nordjylland sender ansøger en separat regning for dette.

Oplysning om hvornår gravearbejdet påbegyndes

7. Region Nordjylland skal underrettes, inden indvindingen påbegyndes. Underretningen skal ske skriftligt.
8. Hvis indvinder ikke ønsker de arkæologiske interesser afklaret gennem en forundersøgelse, skal indvinder senest 4 uger før muldafrømning underrette Museum Thy om, hvornår arbejdet bliver sat i gang.

Kontaktoplysninger på Museum Thy er: Museum Thy, Jernbanegade 4, 7700 Thisted, tlf. 97 92 05 77, e-mail: kontakt@museumthy.dk

2.1.1 Omfanget af retten til at indvinde

9. Området, hvor indvindingen mv. må ske, er på 11,2 hektar og fremgår af bilag B.
10. Indvinding andre steder på ejendommen end det tilladelsen omfatter, kræver en ny tilladelse efter råstofloven.
11. Tilladelsen gælder kun indvinding af 80.000 m³ moler pr. år over en 20-årig periode.
12. Vilkårene for tilladelsen skal tages op til en samlet revision når tilladelsen har været meddelt i 10 år.
13. Overjord og muld må ikke fjernes fra det område, indvindingen er tilladt på, men skal bruges til efterbehandlingen.
14. Hvis der er ønske om at indvinde muld, overjord, andre råstoffer eller større mængder end de ovenstående skal det anmeldes til Region Nordjylland, jf. råstoflovens § 9 stk. 2.
15. Der må indvindes ned til niveauet for grundvandsspejlet.
16. Der må indvindes ned til 2 meter under grundvandsspejlet i forbindelse med etablering af erstatningsnatur på den sydøstlige del af projektarealet (se bilag G).
17. Region Nordjylland kan på et hvilket som helst tidspunkt stille krav om, at grundvandsspejlets beliggenhed skal måles. Målingen skal foregå i marts eller april måned.
18. Hvis det ønskes at grave dybere end tilladt, kræver det en ny afgørelse efter Råstofloven.
19. Der må aldrig uden tilladelse inddrages større arealer til at indvinde på, end det areal som er lagt til grund for beregning af garantien.

20. Hvis der i forbindelse med indvindingen blotlægges dræn, skal Region Nordjylland og Morsø Kommune underrettes og drænene skal omlægges for at sikre mod utilsigtet næringstilførsel til søer og lignende¹³. Andre løsninger kan i særlige tilfælde findes, men kun med tilladelse fra Morsø Kommune.
21. Anvendelse af knust beton eller tegl til anlæg af interne køreveje forudsætter forudgående godkendelse fra Region Nordjylland.

2.1.2 Afstandskrav m.v.

22. Der må ikke rømmes muld og overjord af eller graves tættere på:
- Naboskel end 5 meter
 - Vejskel til privat vej end 5 meter. Råstofindvindingen skal foretages så afstand til privat vej er mindst 2 x gravedybde med mindre, der foreligger en dispensation fra vejmyndigheden.
 - Sten- og jorddiger end 10 meter. Der findes et beskyttet sten- og jorddige umiddelbart syd for projektarealet.
 - § 3 områder end 5 meter. Der findes en § 3-beskyttet eng og mose umiddelbart øst for projektarealet.
 - Beskyttet vandløb end 10 meter. Der findes et beskyttet vandløb umiddelbart øst for projektarealet.
 - Nabobeboelser end
 - 100 meter uden støjvold
 - 60 meter ved anlæg af 3 meter høj støjvold

Skelgennemgravning

23. Hvis der på et senere tidspunkt skal graves på de tilgrænsende ejendomme, kan Region Nordjylland på et hvilket som helst tidspunkt – både under og efter gravningen – forlange, at området omkring skellet gennemgraves og efterbehandles, så der ikke står en vold tilbage.

Anlæg på skrån timer under indvinding

24. Under gravning og fordeling af overjord må skrænterne ikke have anlæg/hældning, så der er fare for udskridning.

2.1.3 Driftstider

Tilladelige driftstider er opført i tabel 1.

Driftstider	Hverdage	Lørdage
Gravemaskiner, transportanlæg og oparbejdningsanlæg mv.	Kl. 07.00 – 17.00	-
Udlevering af læsning, herunder kørsel indenfor råstofgravens område	Kl. 07.00 – 17.00	-

Tabel 1 – Tilladelige driftstider

25. Der må ikke arbejdes i råstofgraven udenfor den tilladte driftstid, og der må ikke forekomme drift i råstofgraven på søn- og helligdage.
26. En udvidelse af driftstiden kan aftales med Region Nordjylland. En udvidelse er kun mulig i kortere perioder og kun i tilfælde af, at der findes specielle årsager hertil. Ansøgning om udvidelse af de normale

¹³ Hjemlen findes i råstofloven § 10, stk. 3

driftstider skal være Region Nordjylland i hænde senest 14 dage før afvigelsen forventes at være nødvendig.

27. Uden for driftstid skal adgangsvejen til råstofgraven være aflåst/afspærret med hegn, bom, kæde eller lignende.

2.1.4 Efterbehandling

28. Området, hvor indvindingen har fundet sted, skal efterbehandles til ekstensiv jordbrugsdrift og natur.
29. Der må ikke anvendes gødning og pesticider på det efterbehandlede areal.
30. Den sydlige skrænt efterlades som en geologisk profil med en hældning ikke stejlere end 2:1. Der etableres en 4 meter bred bænk for hver ca. 8 m. gravedybde.
31. De øvrige skrænter efterbehandles til en hældning ikke stejlere end 1:7 tilpasset det omkringliggende landskab.

Jordbrugsdrift

32. Arealer der skal efterbehandles til ekstensiv jordbrugsdrift skal efterbehandles til en hældning ikke stejlere end 1:7.
33. Jordlagene skal opbygges sådan, at jorden bliver bedst mulig til skov- og jordbrug bagefter. Det kan betyde, at indvinder skal bytte om på overjordens forskellige lag, hvis indvinder støder på lag med bedre egenskaber end det, der oprindeligt lå øverst. F.eks. skal jord med mest ler ligge øverst lige under muldlaget, mens bagharp skal ligge nederst.
34. Ved efterbehandling skal der ske grubning af gravens bund.

Naturformål

35. På den sydøstlige del af projektarealet skal der etableres erstatningsnatur i form af en sø (vilkår for søen fremgår af afsnit 2.2 og bilag G).
36. Al muld skal fjernes fra graven inden efterbehandling påbegyndes.

Generelle vilkår vedr. overjord og muld

37. Den nødvendige mængde muld og overjord til efterbehandling skal til enhver tid forefindes i depot på arealet og genudlægges i forbindelse med efterbehandling.
38. Overjord og muld skal opbevares i adskilte depoter. Under depoter for overjord skal mulden være rømmet af, inden opbygningen af depotet påbegynder.
39. Jord med humus i, fx muld, tørvejord og lignende, må ved efterbehandlingen ikke tildækkes af andre jordarter, da indholdet af organisk materiale ved tildækning giver risiko for forurening af grundvandet på grund af nedbrydning af det organiske materiale.
40. Overjord og muld på arealet mellem gravegrænsen og efterbehandlingsgrænsen skal rømmes af, inden skråningerne dozes ned. Når de har det rette anlæg, lægges overjord og muld på igen.
41. På arealer, der efterbehandles til natur, kan der efterlades råjord i form af grus eller sand. Det er ikke et krav, at der lægges muld/overjord på disse arealer.

Generelle vilkår vedr. efterbehandlingsplan

42. Grave- og efterbehandlingsplanen skal følges af indvinder og ejer(e), indtil Region Nordjylland eventuelt har godkendt en revideret plan.
43. En eventuel ny indvinder skal komme med forslag til grave- og efterbehandlingsplan, som Region Nordjylland skal godkende.
44. Region Nordjylland kan til enhver tid kræve en ajourført plan forelagt til godkendelse, hvis indvinding og/eller efterbehandlingen ønskes ændret i forhold til den plan, der allerede er godkendt. Region Nordjylland kan kræve, at der skal foretages et nivellement og en opmåling, hvis grave- og efterbehandlingsplanen skal revideres.
45. Såvel lodsejer og indvinder har pligt til at rette sig efter de henvisninger, som Region Nordjylland måtte give for at udføre alle de arbejder, planen handler om.

Generelle vilkår vedr. efterbehandlingen

46. I tilfælde af, at der under gravningen afdækkes særlige landskabsformer, blottede profiler mv., som særlig tydeligt afspejler landskabets opbygning, den geologiske historie eller de geologiske processer skal disse søges bevaret.
47. I forbindelse med efterbehandlingen kan der efterlades geologiske profiler efter aftale med Region Nordjylland.
48. Interne veje skal fjernes i forbindelse med gravearealets retablering.
49. Alle bygninger, produktionsanlæg og installationer, der er etableret i forbindelse med råstofindvindingen fjernes fra arealerne inden efterbehandlingen kan godkendes.
50. Efterbehandlingen skal begynde så tidligt som muligt og være færdig 12 mdr. efter endt indvinding og senest den 21. januar 2042.
51. Inden større arbejder med at efterbehandle sættes i gang, skal Region Nordjylland have besked om det, så eventuelle tvivlsspørgsmål kan blive afklaret.
52. Når efterbehandlingen er slut, skal Region Nordjylland have besked om det. Region Nordjylland skal foretage tilsyn inden efterbehandlingen kan godkendes.
53. Pligten til at afslutte efterbehandlingen indtræder, hvis indvindingen har ligget stille i et år, og omgående hvis tilladelsen bliver kaldt tilbage, med mindre du/I har en særlig aftale med Region Nordjylland om en længere frist.

2.1.5 Forebyggelse mod jord- og grundvandsforurening

54. Hvis der sker uheld, hvor der spildes olie eller brændstof, skal der gøres en omgående afværgeindsats ved kontakt til Beredskabsstyrelsen og orientering til Region Nordjylland.

Brændstofftanke

55. Tanke/holdere til flydende brændstof, olieprodukter mv. skal placeres i tætte opsamlingskar, der kan rumme indholdet af den største tank/holder anbragt deri. For at undgå regnvand i opsamlingsbeholderen skal det hele være overdækket. Optankning skal foregå under konstant opsyn.
56. Tankene i råstofgraven skal være typegodkendt efter olietankbekendtgørelsen. Tankene skal desuden være dobbeltskrogede.

57. Udstyr til tankning skal være opsat/indrettet med automatisk stop ved fuld tank og således, at et eventuelt spild i forbindelse med tankning kan tilbageholdes og opsamles.

Kørende og stationært materiel

58. Såfremt der udenfor råstofgravens driftstider, se afsnit "Driftstider", skal henstå køretøjer i selve råstofgraven, skal dette ske på et befæstet areal. Det befæstede areal skal være indrettet således, at spildte væsker ikke kan løbe væk eller sive ned.
59. Alt stationært og kørende materiel skal regelmæssigt inspiceres for olie- og kemikaliespild, og eventuelle utætheder skal øjeblikkeligt afhjælpes og reparerer. Der må ikke ske reparationer i råstofgraven, undtagen hvis dette sker på et impermeabelt underlag. Eventuelle reparationer skal foregå indenfor råstofgravens tilladte driftstider.
60. Der må ikke ske vask af materiel i råstofgraven.
61. Hvis der ønskes opstilling af andet materiel end det ansøgte: 1 stk. gravemaskine samt 1 stk. gummiged skal der fremsendes oplysninger herom til Region Nordjylland, der i givet fald vil fastsætte de nødvendige supplerende vilkår.

Kemikalier

62. Der må ikke benyttes eller oplagres kemikalier eller lignende stoffer i råstofgraven, herunder kemiske midler til plantebekæmpelse, af hensyn til risikoen for forurening af grundvandet.
63. Der må anvendes calciumklorid på adgangsveje og interne veje til at begrænse og forebygge støvgener, jf. vilkår 82.

2.1.6 Affald

64. Råstofgraven må ikke bruges til at opbevare fyld, affald eller andet der ikke stammer fra graven. Der skal træffes foranstaltning til hindring af ukontrolleret aflæsning af affald og jordfyld.
- Ejer og indvinder har ansvaret for, at der ikke – hverken midlertidigt eller varigt – henlægges affald af nogen slags, samt for at eventuelt henkastet affald straks fjernes.
65. Affald skal bortskaffes i henhold til affaldsbekendtgørelsen og Morsø Kommunes "Regulativ for erhvervsaffald".
66. Eventuel tilførsel af jord til råstofgraven (§ 52-dispensation) skal søges særskilt hos Region Nordjylland.

2.1.7 Støj og vibrationer

67. Råstofgravens eksterne støjniveau må ikke overstige grænseværdierne, som det fremgår af tabel 2.

Tidsrum	Mandag – fredag kl. 07.00–18.00	Mandag – fredag kl. 18.00–22.00	Alle dage kl. 22.00–07.00	Maksimalværdi Kl. 22:00-07:00
Områdetype:	Lørdag kl. 07.00–14.00	Lørdag kl. 14.00–22.00 Søn- og helligdage kl. 07.00–22.00		Angivet som dB(A) med tids- vægtning fast
Nærmest liggende enkeltbolig i det åbne land (sidestilles med områdetype 3)	55	45	40	55

Tabel 2 – Grænseværdier for støj målt efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledninger nummer 6/1984 eller beregnet efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledning nummer 5/1993 og angivet som det ækvivalente, korrigerede lydniveau i dB (A).

De anførte grænseværdier i de tre første kolonner, skal overholdes indenfor følgende referencetidsrum:

- For dagperioden på hverdage mandag til fredag samt søn- og helligdage kl. 07.00–18.00 skal grænseværdierne overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer.
- I dagperioden på lørdage kl. 07.00–14.00 skal grænseværdierne overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 7 timer. I perioden fra kl. 14.00-18.00 på lørdage skal grænseværdierne overholdes indenfor det mest støjbelastede tidsrum på 4 timer.¹⁴
- For aftenperioden alle ugens dage kl. 18.00-22.00 skal grænseværdierne overholdes indenfor den mest støjbelastede time.
- For natperioden kl. 22.00-07.00 alle ugens dage skal grænseværdierne overholdes indenfor den mest støjbelastede halve time.

68. Ved boliger for ejeren eller indvinderen af råstofgrave må støjen dog overstige grænseværdierne.

69. Hvis der fremkommer klager over støjgener fra råstofgraven, eller råstofmyndigheden af anden grund finder det nødvendigt, skal indvinderen på råstofmyndighedens forlangende lade udføre målinger eller beregninger af støjniveauet efter de retningslinjer, som er angivet i Miljøstyrelsens vejledninger, jf. afsnittet om støj. Målingerne eller beregningerne foretages af et firma, der enten er akkrediteret til det eller godkendt af råstofmyndigheden. Målinger eller beregninger udføres normalt højst en gang om året, medmindre forholdene i råstofgraven er ændrede. Der skal aftales med Region Nordjylland, hvor der skal måles.

70. Den for et område gældende støjgrænse anses for overholdt, hvis de målte eller beregnede værdier – fratrukket ubestemtheden på målingen – er mindre eller lig med støjgrænseværdien. Målingerne og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes, jf. Miljøstyrelsens støjvejledninger. Støjmålinger eller støjberegninger skal udføres og gennemføres under forhold, hvor råstofgraven er i fuld drift.

71. Hvis målingerne eller beregningerne viser, at støjen er højere end tilladt, skal indvinderen sørge for, at der bliver gjort noget for at dæmpe støjen. Nye målinger eller beregninger skal kunne bevise, at støjen derefter ligger indenfor det tilladte.

Behandlings- og transportanlæg samt grave- og læssemaskiner kan om nødvendigt kræves støjdamperet,

¹⁴ Fastsat efter "Orientering fra Miljøstyrelsens Referencelaboratorium for støjmålinger", nr. 10, november 1989.

således at grænseværdierne kan overholdes. Støjdæmpningen kan for eksempel ske ved gummibelægning, indkapsling af maskindele, opsætning af støjskærme eller oplægning af volde mod de nærliggende beboelseshuse.

72. Indvinderen skal afholde alle udgifter til støjmålinger og –beregninger.

Støj i anlægs- og efterbehandlingsfasen

73. Der accepteres i anlægs- og efterbehandlingsfasen en periode på 3 uger om året, hvor der i tidsrummet kl. 7.00-17.00 på hverdage accepteres et støjniveau på 60 dB(A)

74. Indvinder skal underrette Region Nordjylland om, hvilken periode der forventes et højere støjniveau senest 5 arbejdsdage før, de støjende arbejder skal foretages.

Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer

75. Driften af virksomheden må ikke medføre, at den målte værdi af råstofgravens bidrag til støjen, målt indendørs i de berørte bygninger, overstiger grænseværdierne, som fremgår af Tabel 3.

Anvendelse	A-vægtet Lydtrykniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet Infralydniveau dB
Beboelsesrum, herunder børneinstitutioner og lignende		
Aften/nat (kl. 18.00-07.00)	20	85
Dag (kl. 07.00-18.00)	25	85
Kontorer, undervisningslokaler og andre lignende støjfølsomme rum	30	85
Øvrige rum i virksomheder	35	90

Tabel 3 – Grænseværdier for lavfrekvent støj og infralyd (dB re 20 Pa).

Grænseværdierne gælder for ækvivalentniveauet over et måletidsrum på 10 minutter, hvor støjen er kraftigst. I tilfælde hvor støjen er impulsagtig reduceres de anførte grænser med 5 dB.

76. Driften af råstofgraven må ikke medføre, at der udsendes vibrationer, som overstiger grænseværdierne, jf. Tabel 4, målt som accelerationsniveau indendørs i de berørte bygninger.

Anvendelse	Vægtet accelerationsniveau Law i dB
Boliger i det åbne land (hele døgnet)	75
Børneinstitutioner og lignende	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	80
Kontorer, undervisningslokaler og lignende	80
Erhvervsbebyggelse	85

Tabel 4 – Grænseværdier for vibrationer, dB re 10^{-6} m/s². Grænseværdierne gælder for det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S.

Note: For kontorer og tilsvarende lokaler, hvor der foregår følsomme aktiviteter i virksomheder, gælder grænseværdien Law = 80 dB.

77. Efterfølgende skal indvinderen på forlangende fra og efter nærmere aftale med Region Nordjylland, fx ved naboklager, lade udføre målinger og beregninger til dokumentation af, at grænseværdierne, jf. tabel 3 og 4, er overholdt. Dokumentation sker ved fremsendelse af skriftlig rapport over målinger og beregninger til Region Nordjylland.

Hvis målinger viser, at den lavfrekvente støj, infralyd eller vibrationer er for store, skal de dæmpes ned.

Derefter skal der laves nye målinger, som dokumenterer, at grænseværdierne nu kan overholdes. Der kan maksimalt kræves én måling af hver type pr. kilde pr. år.

78. Måling, rapportering og anden dokumentation skal ske i overensstemmelse med de til enhver tid gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen på det aktuelle område. Målinger eller beregninger skal udføres af et firma, der er akkrediteret til at udføre "Miljømåling – ekstern støj".

Virksomheden afholder selv alle udgifter i forbindelse med dokumentation af de aktuelle vilkår.

79. Grænseværdierne for lavfrekvent støj og infralyd, jf. tabel 3 anses for overholdt, når et konkret måleresultat, uden tillæg eller fradrag for målingens ubestemthed, er lig med eller under den pågældende grænse.

Grænseværdierne for vibrationer, jf. tabel 4, anses for overholdt, når et konkret måleresultat ikke overskrider den pågældende grænse.

2.1.8 Støv

80. Virksomheden må ikke give anledning til støvgener udenfor virksomhedens område, som efter tilsynsmyndighedens opfattelse er væsentlige for omgivelserne.
81. Hvis der bliver konstateret støvgener, der opstår pga. råstofgravens drift, skal der træffes foranstaltninger, der nedbringer generne efter nærmere anvisning af Region Nordjylland, såsom vanding af gravefronter, lagerbunker, interne veje mv. samt renholdelse af interne veje.
82. Der må anvendes calciumklorid på adgangsveje og interne veje til at begrænse og forebygge støvgener.
83. Virksomheder skal få mængden af støv fra arbejdspladsen målt af et firma, der er autoriseret til det, eller som Region Nordjylland har godkendt, hvis Regionen vurderer, at det er nødvendigt.

2.2 Vilkår efter naturbeskyttelsesloven

Morsø Kommune har meddelt dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65 stk. 2 til bortgravning af en § 3-beskyttet sø indenfor projektarealet. Morsø Kommune stiller følgende vilkår efter naturbeskyttelsesloven:

84. Inden søen bortgraves, etableres der erstatningsnatur i form af en sø på minimum 3200 m² med en dertilhørende udyrket bredzone på 10 m, hvor der ikke udlægges muldjord.
85. Søen må ikke graves nærmere end 10 meter fra naboskel.
86. Den maksimale vanddybde i den nyetablerede sø må ikke overstige 1,5 m.
87. Bredden og søens bund afrettes til profil 1:5
88. Søerne skal tilpasses landskabsformerne og anlægges med et varieret forløb. Der må ikke etableres øer.
89. Det opgravede materiale skal udplaneres således, at der ikke fremkommer volde eller lignende. Det opgravede materiale må ikke placeres i områder, der i henhold til naturbeskyttelsesloven § 3 er beskyttede, dvs. f.eks. eng, mose, hede og overdrev.
90. I den udyrkede bredzone må der hverken gødskes og sprøjtes.
91. Der må ikke laves forbindelse mellem sø og vandløb, heller ikke via dræn.

92. Der må ikke udsættes fisk, krebs eller ænder. Der må heller ikke opstilles andehuse, fasangårde eller nogen form for hegn bortset fra kreaturhegn.
93. Der må ikke udlægges foder i eller ved søen. Søen må heller ikke kalkes eller lignende.
94. Der må ikke beplantes med buske og træer i tilknytning til søen, som kan have en skyggende effekt. Der må ikke plantes vandplanter i søen.
95. Etablering af søen må ikke medføre, at vand får væsentlig ændret afløbsretning (dvs. regnvand o.a. nedbør må ikke i væsentlig grad ledes i en anden retning), eller at der sker uønsket opstuvning af vand på anden mands jord.

Disse vilkår er stillet for at sikre, at søen kan tage sig godt ud i landskabet og blive et godt levested for planter og dyr, samt for at sikre naturværdierne i området.

Når søen er etableres, bedes det meddelt til kommunens naturafdeling.

Dispensationen efter naturbeskyttelseslovens § 65 stk. 2 er vedlagt som bilag G.

3. Offentliggørelse, klagevejledning og underretning

Tilladelsen til at indvinde råstoffer er den 21. januar 2022 offentliggjort på Region Nordjyllands hjemmeside www.rn.dk/råstoffer.

I denne tilladelse er der truffet afgørelse efter råstofloven, vandforsyningsloven og naturbeskyttelsesloven.

Eventuel klage skal sendes til relevant myndighed, se afsnit 3.2.

3.1 Generel klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over en afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af klagenævnets hjemmeside (naevneneshus.dk). Klageportalen kan også findes på borger.dk og virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. For behandling af klager, der indbringes for Miljø- og Fødevareklagenævnet betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende (2016-niveau). En klage afvises, hvis gebyret ikke betales indenfor en frist fastsat af klagenævnet. Klagen bliver først sendt videre når gebyret er betalt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes

En klage skal være modtaget på klagefristens sidste dag. Hvis fristen udløber på en lørdag eller søn- og helligdag, forlænges fristen til efterfølgende hverdag.

Hvis en afgørelse ønskes behandlet ved domstolene skal der anlægges sag inden 6 mdr. fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, og før det er meddelt virksomheden, at der ikke er klaget over tilladelsen.

Hvis der bliver klaget over tilladelsen, vil Region Nordjylland orientere virksomheden om det.

3.2 Klagevejledning for de enkelte love

3.2.1 Afgørelse efter råstofloven

Der kan klages over afgørelsen, herunder konsekvensvurdering i forhold til Natura 2000-områder og Bilag IV-arter, til Miljø- og Fødevareklagenævnet inden 4 uger fra afgørelsen er meddelt eller offentlig bekendtgjort. Klagen stiles til Miljø- og Fødevareklagenævnet, men indsendes til Region Nordjylland via klageportalen, som videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet med de bemærkninger klagen giver anledning til og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse, jf. Råstoflovens §§ 13-16.

Rettidig klage har opsættende virkning for tilladelsen, med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Klageberettigede er:

- Adressaten for afgørelsen
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser
- Enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Der henvises i øvrigt til den generelle klagevejledning, se afsnit 3.1.

3.2.2 Afgørelse efter vandforsyningsloven

Der kan klages over afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet inden 4 uger fra afgørelsen er meddelt eller offentligt bekendtgjort. Klagen stiles til Miljø- og Fødevareklagenævnet, men indsendes til Morsø Kommune via klageportalen, som videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet med de bemærkninger, klagen giver anledning til og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Klagen har ikke opsættende virkning.

Klageberettigede er:

- Afgørelsens adressat
- Embedslægeinstitutionen
- Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund og Forbrugerrådet kan påklage afgørelser efter § 20 om tilladelse til vandindvinding, afgørelser efter § 21, jf. § 20 om tilladelse til vandindvindingsanlæg samt afgørelser efter § 32 om tilbagekaldelse af vandindvindingstilladelser.
- Enhver med individuel væsentlig interesse i afgørelsen.

Der henvises i øvrigt til den generelle klagevejledning, se afsnit 3.1.

3.2.3 Afgørelse efter naturbeskyttelsesloven

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1 kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet inden 4 uger fra den dag afgørelsen er offentligt bekendtgjort.

Der kan klages over afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet inden 4 uger fra afgørelsen er meddelt eller offentligt bekendtgjort. Klagen stiles til Miljø- og Fødevareklagenævnet, men indsendes til Morsø Kommune via klageportalen, som videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet med de bemærkninger, klagen giver anledning til og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Rettidig klage har opsættende virkning for tilladelsen med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Klageberettigede er:

- Afgørelsens adressat
- Ejer(e) af den ejendom som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø og

- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser

Der henvises i øvrigt til den generelle klagevejledning, se afsnit 3.1.

3.3 Underretning

Kopi af afgørelsen samt bilag A-G er den 21. januar 2022 sendt til:

- WSP, Jens Demant Bernth, Jens.Bernth@wsp.com
- Lodsejer, Morten Bak, aarbjerggaard@gmail.com
- Knud Bach, kbbach@live.com
- Morsø Kommune, teknikogmiljo@morsoe.dk
- Morsø Kommune, Olivier Vryens, ov@morsoe.dk
- Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
- Miljøstyrelsen Nordjylland, njl@mst.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, fortidsminder@slks.dk
- Museum Thy, kontakt@museumthy.dk
- Skat, myndighed@skat.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- DN Morsø, morsoe@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- DOF Morsø, morsoe@dof.dk
- Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk
- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk
- Morsø Forsyning, jko@morsoeforsyning.dk
- TDC A/S, tdckabel@tdc.dk
- Thy-Mors Energi, lmo@thymors.dk
- GlobalConnect, ledninger@globalconnect.dk
- THY-MORS ENERGI FIBERNET A/S, jpo@thymors.dk
- Thy-Mors Energi Elnet, tegnestue@thymors.dk
- Sejerslev Vandværk, sejerslevvand@gmail.com
- Telia Danmark, kf@telia.dk

4. Grundlag for tilladelsen

4.1 Ansøgningens indhold

Region Nordjylland har den 1. december 2020 modtaget en ansøgning fra Imerys Industrial Minerals Denmark A/S om tilladelse til indvinding af moler på matr.nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev, Feggesundvej 62, 7900 Nykøbing Mors.

Den 22. juni 2021 har Region Nordjylland modtaget supplerende oplysninger vedr. tilpasning af projektet.

Ansøgningen omfatter følgende:

- Ansøgningsskema inkl. bilag fremsendt den 1. december 2020.
- Ansøgningen vedrører matr.nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev.
- Det ansøgte areal udgør 11,2 ha, hvoraf der forventes at foregå indvinding på op til 10,7 ha.
- Der ansøges om en årlig indvinding på 80.000 m³ moler i en periode på 20 år.
- Der ansøges om indvinding ned til niveauet for grundvandsspejlet i kote 1-4 meter, svarende til mellem ca. 3 og 17 meter under terræn.
- Der er ikke ansøgt om tilladelse til indvinding under grundvandsspejlet.
- Arealet ønskes efterbehandlet til ekstensivt landbrug uden brug af gødning og pesticider, sø med omkringliggende udyrket areal, som erstatning for en sø, der ønskes bortgravet. Der efterlades en geologisk profil i den sydlige del af graven.
- Der anvendes følgende materiel: 1 stk. gravemaskine, enten Komatsu PC290LC-8 (104 dB(A)) eller Volvo EC360 (105 dB(A)), samt 1 stk. gummiged, enten Volvo L90C (LwA 105 dB (A)) eller Volvo L110E (LwA 106 dB (A)). I parentes er eksternt støjniveau angivet.
- Forventet årligt forbrug af hydraulikolie er 0 liter og dieselolie er ca. 40.000 l.
- Brændstoftanke: Aflåselig containertank med dobbelt bund og sider. Mobil brændstoftank placeres ved indkørsel til graven for enden af adgangsvejen.
- Eksisterende adgangsvej forventes anvendt.
- Der forventes ikke støvgener fra molerindvindingen. For at minimere risiko for at der hvirvles støv op ved transport af moleret i tørre perioder sprinkles interne køreveje i graven efter behov med vand iblandet calciumchlorid. Ifølge ansøgningen viser erfaringer fra andre molergrave, at det kun meget sjældent er nødvendigt at støvbehandle.
- Oliefiltre mv. bortskaffes med serviceværkstedets affaldsordning. Husholdningsaffald bortskaffes med ansøgers affaldsordning på fabrikken.
- Der ansøges om driftstider mandag – fredag kl. 7.00-17.00.

Der er vedlagt ansøgningen følgende bilag:

- Udskrift af tinglysning
- Oversigtskort 1:25.000
- Kort 1:3000 eller 1:4000 med angivelse af adgangsvej og mobil tank.
- Detaljeret projektbeskrivelse
- Udkast til grave- og efterbehandlingsplan
- Ansøgningsskema efter miljøvurderingsloven

4.2 Høring vedr. ansøgning

4.2.1 Myndigheder, forsyningselskaber og landsdækkende foreninger

Der er foretaget høring på baggrund af ansøgningsmaterialet ved andre myndigheder og forsyningselskaber samt landsdækkende foreninger.

Region Nordjylland har modtaget følgende høringssvar fra Morsø Kommune og Museum Thy til ansøgningsmaterialet:

Morsø Kommune

Region Nordjylland har den 1. juli 2021 sendt en ansøgning om tilladelse til råstofindvinding på matr.nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev, i høring hos Morsø Kommune.

Der fremgår af ansøgningen, at der ansøges om en indvindingstilladelse i 20 år til 11,2 ha, og formålet er indvinding af moler. Der ønskes udgravning til grundvandsspejlet, og der efterbehandles til landbrugsformål uden mulighed for anvendelse af gødning eller pesticider.

Der fremgår af ansøgningen, at Morsø Kommune har haft en dialog med ansøgeren om muligheden for en meddelelse af en dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 1, til bortgravning af en sø under forudsætning af, at der etableres erstatningsnatur i tilknytning til de eksisterende beskyttede enge og moser øst for matriklen. Morsø Kommune kan bekræfte, at der vil blive meddelt en dispensation til bortgravning af søen. Begrundelsen er, at den eksisterende søs naturtilstand og levestedsfunktion er lav.

Ansøgeren har tilkendegivet overfor Morsø Kommune, at der vil blive etableret erstatningsnatur, som er mindst dobbelt så stor som den eksisterende sø. Morsø Kommune anmoder om, at det præciseres i indvindingstilladelsen, at der etableres en sø på 2000 m² og en dertilhørende udyrket bredzone på 10 m, hvor der ikke udlægges muldjord. Morsø Kommune tager kontakt til ansøgeren for at drøfte søens udformning og de øvrige vilkår, som der stilles i dispensationen.

For at kunne etablere erstatningssøen er der behov for at kunne grave under grundvandsspejlet. Regionen har vurderet, at kommunen skal meddele en tilladelse efter vandforsyningsloven § 26 til råstofindvinding under grundvandsspejlet og grundvandssænkning. Det er Morsø Kommunes vurdering, at der ikke skal meddeles en tilladelse efter vandforsyningsloven § 26 grundet søens beskedne størrelse, som forudsætter bortgravning af maksimalt 4000 m², og indgrebets midlertidige karakter. Morsø Kommune vil meddele en afgørelse om, at der ikke skal meddeles en tilladelse efter vandforsyningsloven § 26 samtidig med, at kommunen meddeler dispensationen efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2.

Der fremgår af ansøgningen, at arealanvendelsen efter efterbehandlingen vil være ekstensivt landbrug uden anvendelse af pesticider og gødning. Morsø Kommune opfordrer til, at der præciseres i hvilken omfang jordbehandling kan være tilladt efter efterbehandlingen. Såning af kvælstoffikserende bælgplanter og efterfølgende nedpløjning kan resultere i udvaskning af næringsstoffer til grundvandet og de grundvandspåvirkede naturarealer øst for graveområdet. Eftersom der søges om at grave i 20 år, vurderes der at være en naturtilstand med lav eutrofiering i erstatningssøen og naturarealerne ved Sejerslev Bæk. En forøgelse af eutrofieringen vil med den nuværende gældende naturbeskyttelseslov være en tilstandsændring, som kan være dispensationskrævende.

Morsø Kommune anbefaler ligeledes, at der ikke stilles krav om udlægning af muldjord på de efterbehandlede arealer, men at der i stedet gives mulighed for dette. Herved er der en mulighed for lodsejeren om at skabe yderligere næringsfattige ekstensive arealer i tilknytning til de eksisterende naturbeskyttede arealer.

Museum Thy

Høringssvar vedr. ansøgning om råstof tilladelse på Feggesundvej 62, Nykøbing Mors. Forundersøgelse anbefales.

Det ca. 11,2 hektar store område ligger i kote 13-21 meter i let kuperet terræn med enkelte mindre, højtliggende plateauer. Området ligger tæt ud mod hævet fjordbund fra stenalderen. Der er pt ingen registreringer på selve arealet, men blot 80-240 meter mod syd, på det tilstødende areal, er der i foråret 2021 udgravet en boplads fra yngre bronzealder og tidlig jernalder samt fundet spredte bopladsspor fra yngre stenalder. Desuden er der 80-300 meter mod nord registreret bopladsspor i form af flintredskaber m.v. fra ældre stenalder i muldlagene og 150 meter mod øst er der fundet et ravsmykke fra stenalderen i de lavtliggende områder. Ca. 450 meter mod vest og 400 meter mod øst er der registreret gravhøje. Vi er således i et landskab med oldtidsspor fra store dele af oldtiden. Derfor er der stor risiko for at væsentlige, skjulte fortidsminder vil blive ødelagt ved råstofindvindingen på det pågældende areal.

Museum Thy anbefaler derfor en større arkæologisk forundersøgelse af hele arealet. Det mest praktiske og økonomisk rentable vil være at forundersøge hele arealet ad én omgang, frem for at gøre det i mindre etaper.

4.2.2 Sagsparter

Der er foretaget partshøring på baggrund af ansøgningsmaterialet. Ansøgning om råstoftilladelse er fremsendt til følgende naboer/berørte parter:

Ejere/beboere af:

- Feggesundvej 60, 7900 Nykøbing Mors
- Feggesundvej 62, 7900 Nykøbing Mors
- Feggesving 7, 7900 Nykøbing Mors
- Hesselbjergvej 31, 7900 Nykøbing Mors
- Hulhøjen 16, 7900 Nykøbing Mors
- Hulhøjen 18, 7900 Nykøbing Mors
- Hulhøjen 22, 7900 Nykøbing Mors
- Hulhøjen 23, 7900 Nykøbing Mors
- Hulhøjen 25, 7900 Nykøbing Mors

Der er ikke indkommet skriftligt indlæg fra de partshørte.

4.3 Høring vedr. udkast til tilladelse

4.3.1 Morsø Kommune

Udkast til tilladelse er den 9. november 2021 sendt i høring hos Morsø Kommune i henhold til råstoflovens § 10a om fastsættelse af vilkår for efterbehandling. Morsø Kommune har indsendt følgende bemærkninger til udkastet.

Region Nordjylland har den 9. november 2021 sendt et udkast til tilladelse til molerindvinding på matr.nr. 7b Hesselbjerg By, Hesselbjerg, i høring hos Morsø Kommune.

Morsø Kommune har den 20. august 2021 sendt et høringssvar vedrørende ansøgningen om råstoftilladelse på matriklen, hvoraf der fremgår, at kommunen opfordrer til, at der præciseres, i hvilken omfang jordbehandling kan være tilladt efter efterbehandlingen. Der fremgår af ansøgningen, at arealet efterbehandles til ekstensivt landbrug uden anvendelse af pesticider og gødning.

Morsø Kommune vurderer, at disse vilkår ikke i tilstrækkelig grad sikrer grundvandsressourcerne og de tilstødende grundvandspåvirkede naturarealer, eftersom der fortsat er mulighed for jordbehandling og udsåning af kvælstoffikserende bælgplanter, som ved efterfølgende nedpløjning kan resultere i udvaskning af

næringsstoffer til grundvandet og de fugtige naturarealer øst for graveområdet inklusiv erstatningssøen, som vil blive etableret. Øget nitrattilførsel til grundvandet og næringsfattige naturarealer fra bl.a. kvælstoffikserende planter er lige så uønsket, som hvis det kom fra husdyrgødning eller kunstgødning.

Morsø Kommune tager det til efterretning, at kommunens høringssvar om beskyttelsen af grundvandet og naturarealerne ikke indgår i Region Nordjyllands udkast til tilladelsen. Morsø Kommune bemærker i tillæg, at råstoflovens formål jf. § 1, stk. 1, nr. 1, er at sikre, at en udnyttelse af råstofforekomster skal ske som led i en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning og efter en samlet vurdering af de samfundsmæssige hensyn der er nævnt i § 3. Jf. § 3 skal der ved råstoflovens anvendelse lægges vægt på blandt andet miljøbeskyttelse, herunder grundvandsbeskyttelse, og naturbeskyttelse.

Morsø Kommune vurderer, at miljø- og naturbeskyttelseshensyn jf. ovenstående ikke i tilstrækkelig grad er indgået i regionens afvejning vedrørende behovet for en præcisering af den efterfølgende udnyttelse af arealet, og hvorvidt der er et behov for en sikring af grundvandet ud over de nævnte vilkår om et forbud mod brug af gødning og pesticider.

Morsø Kommune henviser i øvrigt til Østre Landsrets afgørelse af 28. august 1995, jf. UfR 1995.952, hvor domstolen udtaler at;

” Det må efter ordlyden af råstoflovens § 10, stk. 2, antages, at Amtsrådet (Regionen i dag) ved meddelelse af indvindingstilladelse efter § 7 kan fastsætte ethvert vilkår, som kræves til varetagelse af de i § 3 nævnte hensyn. Der findes ikke i det af sagsøgte anførte holdepunkt for at antage, at amtsrådet ikke i medfør af råstoflovens § 10, stk. 2 (stk. 3 i dag), kan fastsætte vilkår, som afværger den efterfølgende forureningsrisiko, således at råstofindvinding i overensstemmelse med lovens formål muliggøres uden skade for vandforsningsinteresserne. Der kan herefter ikke gives sagsøgte medhold i anbringendet om, at råstoflovens § 10 ikke indeholder hjemmel til at stille vilkår som omhandlet i sagsøgerens påstand.”

Der bemærkes, at landsretten i dommen fastslår, at der udover et forbud mod gødskning og pesticider ligeledes kan stilles vilkår om, at arealet kan tilplantes eller benyttes til vedvarende græsning jf. råstofloven § 10. Et forbud mod gødskning og pesticider vurderes derfor ikke for at være udtømmende, hvis der er et hensyn til der skal varetages jf. råstofloven § 3.

Morsø Kommune anbefaler derfor, at det tilføjes i afsnittene og vilkårene om efterbehandling, at der, ud over gødning, ikke må anvendes øvrige jordforbedringsmidler, som kan medvirke til øget nitrattilførsel til grundvandet samt erstatningssøen og de nærliggende grundvandspåvirkede naturarealer øst for graveområdet. Dette omfatter blandt andet, at der ikke må sås og efterfølgende nedpløjes kvælstoffikserende afgrøder, herunder bælgplanter og kløvergræs.

Region Nordjyllands bemærkninger til Morsø Kommunes høringssvar:

Morsø Kommune har i sit høringssvar vurderet, at Regionens vilkår om efterbehandling til ekstensivt landbrug uden anvendelse af gødning og pesticider, ikke i tilstrækkeligt omfang vil sikre mod udvaskning af kvælstof. Morsø Kommune foreslår derfor, at det præciseres gennem vilkår, at der ikke i øvrigt må anvendes jordforbedrende tiltag, som kan medvirke til udvaskning af kvælstof. Morsø Kommune peger specifikt på udsåning og nedpløjning af kvælstoffikserende afgrøder.

Det er fortsat Regionens vurdering, at de stillede vilkår om efterbehandling til ekstensivt landbrug og natur uden anvendelse af gødning og pesticider, i tilstrækkeligt omfang vil forebygge udvaskning af næringsstoffer til grund- og overfladevand.

Det bemærkes, at forbuddet mod anvendelse af gødning gælder i forhold til alle gødningstyper (handelsgødning, husdyrgødning m.v.). Det bemærkes endvidere, at vilkåret om efterbehandling til ekstensivt landbrug og natur uden anvendelse af gødning og pesticider tinglyses på arealet, og dermed vil være gældende uanset hvem der ejer og driver arealet. Vilkaaret vil ligeledes være gældende uanset om arealet efterfølgende indgår i konventionel eller økologisk drift eller som egentligt naturareal. Det tilstræbes generelt at stille robuste vilkår, der efterfølgende kan kontrolleres.

Driften af landbrugsarealer er underlagt en lang række krav og regler, bl.a. i medfør af EU's landbrugs- og miljøpolitik samt national lovgivning. Disse regler omfatter bl.a. specifikke dyrkningsrelaterede tiltag med henblik på at reducere udvaskningen af næringsstoffer. Kravene ændres gennem tid som følge af ny viden på området. Det er Regionens vurdering, at den generelle lovgivning på området med målrettede tiltag i forhold til den konkrete drift af arealet, sammen med tilladelsens vilkår om efterbehandling til ekstensivt landbrug og natur uden brug af gødning og pesticider i tilstrækkeligt omfang vil sikre mod udvaskning af kvælstof fra arealet.

4.3.2 Sagsparter

Udkast til tilladelse er den 9. november 2021 sendt i høring ved naboer/berørte parter. Der er fremkommet følgende bemærkninger fra de partshørte.

Lodsejer, Morten Bak:

Ad 2.1.1 vilkår 14: Vi kan acceptere dette, hvis formationen er våd, men vi mener ud fra tidligere møde at have lov til at udgrave dybere ned så længe formationerne er tør.

Vi mener at dette må gælde for hele moler indvindingsområdet. Vi vil have hele delområdet tømt for moler inden udgravningen flyttes videre.

Vilkår 14 er efterfølgende ændret.

Museum Thy:

Museum Thy har gensendt til ansøgningen, se afsnit 4.2.1.

4.3.3 Ansøger

Udkast til tilladelse er den 20. oktober 2021 sendt i høring ved ansøger i henhold til forvaltningslovens §19. Der er fremkommet følgende bemærkninger fra ansøger:

Vilkår 34: bør udgå, da det ikke er relevant her, og da det modsiger andre vilkår.

Vilkår 48: bør ændres, idet adgangsvejen ikke fjernes, da den også fungerer som adgangsvej til Vangsgaard.

Punkt 5.7.5, 2. afsnit: "grusgravens" bør ændres til "molergravens"

Udkastet er efterfølgende tilrettet i henhold til ansøgers bemærkninger.

5. Regionens behandling af sagen

5.1 Råstofplanen

Det ansøgte areal ligger ca. 2,2 km nordøst for Sejerslev og ca. 700 m nordøst for Hesselbjerg, mellem Skarrehage og Ejerslev. Det ansøgte areal ligger i graveområde Hesselbjerg i Råstofplan 2020 for Region Nordjylland. Graveområdet er udlagt til indvinding af moler. Råstofferne indenfor området skal udnyttes og oparbejdes optimalt i overensstemmelse med deres kvalitet.

5.2 Tilladelsens varighed

Imerys Industrial Minerals Denmark A/S har søgt om tilladelse til årlig indvinding af op til 80.000 m³ moler i 20 år. Der er i rapport 2016/44 fra GEUS estimeret en forekomst af ca. 1,23 mio. m³ moler på matr.nr. 7b i Hesselbjerg molerfelt.

Efter råstoflovens § 9 gives en råstoftilladelse i indtil 10 år, men i særlige tilfælde kan en råstoftilladelse gives for en længere periode. Ifølge vejledningen til råstofloven kan sådanne særlige tilfælde f.eks. være, at indvindingsvirksomheden på basis af de indvundne forekomster udfører en forædlingsproces, der kræver meget store investeringer, og at de pågældende råstoffer ikke, eller ikke uden urimelige omkostninger, vil kunne fremskaffes andetsteds fra. Derudover vil en tilladelse i mere end 10 år kunne begrundes med, at der kræves meget store arealreservationer for at sikre en virksomheds fortsatte indvinding, eller såfremt der kræves meget betydelige investeringer i indvindingsvirksomheden, som derfor har behov for at være sikret forsyninger i en længere periode.

Imerys Industrial Minerals Denmark A/S begrundet sin ansøgning om en 20-åring tilladelse med følgende:

- Aftagere af molerprodukter stiller stadig større krav til produktkvaliteten og opfyldelse af standarder. Kravene medfører behov for tilpasning og omstilling af produktionen, hvilket kræver store og løbende investeringer i fabriksfaciliteterne.
- I de næste 5 år har Imerys planlagt et ambitiøst moderniseringsprogram for Morsfabrikken. Investeringen er allerede opstartet i 2021, og planen omfatter investeringer i Morsfabrikken for flere millioner euros, hvilket er en meget stor og nødvendig investering i forarbejdningsanlægget. Denne veltiltrængte plan, der moderniserer verdens første molerfabrik bygget i 1916, sigter mod at Imerys også fremover kan være en stærk international aktør på markedet for absorptionsmidler og dyrefoder.
- Denne aktuelle 5-årige investeringsplan er meget ambitiøs og kræver sikkerhed for, at moleret i Hesselbjerg molerfelt - i kombination med andre molerfelter - må indvindes over en periode, som rækker langt ud over 10 år. En sådan sikkerhed er først at regne, når der er meddelt tilladelse til indvinding. Længerevarende sikkerhed for adgang til moler er således en væsentlig faktor for Imerys synlighed og for at rejse den nødvendige økonomiske investering.
- I forhold til spørgsmålet om, hvorvidt råstoffet kan fremskaffes andetsteds fra uden urimelige omkostninger, gøres opmærksom på, at selvom regionen har udlagt andre graveområder for moler på Mors, er det ikke ensbetydende med, at råstofferne kan skaffes derfra. Det afhænger af muligheden for at kunne opnå aftaler med lodsejer(e) og i sidste ende tilladelse til indvinding. Selv hvis det vil være muligt, vil det være forbundet med betydelige omkostninger og erfaringsmæssigt flere års forarbejde.

På baggrund af ovenstående har Region Nordjylland har vurderet, at Imerys opfylder betingelserne for at få meddelt en tilladelse af længere varighed end 10 år og vurderer, at det med det nuværende kendskab til området vil være realistisk, at der er en tilstrækkelige forekomst af moler på det ansøgte areal, til at indvinde op til 80.000 m³ om året i 20 år.

5.3 Miljøvurderingsloven¹⁵

Projektet er opført på miljøvurderingslovens bilag 2 pkt. 2a 'Råstofindvinding fra åbne brud samt tørvegravning', jf. lovbekendtgørelse nr. 973 af 25. juni 2020 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Region Nordjylland har derfor udført en screening, der skal tilvejebringe nødvendig viden til afgørelse om, hvorvidt indvindingen kan have væsentlig virkning på miljøet og er omfattet af krav om miljøvurdering.

På baggrund af screeningen har Region Nordjylland vurderet, at projektet hverken på baggrund af karakter, placering eller kendetegn ved påvirkningen vil påvirke miljøet væsentligt. Region Nordjylland har den 25. august 2021 truffet afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport. Afgørelsen er truffet efter Miljøvurderingslovens § 21. Afgørelsen kan ses på regionens hjemmeside www.rn.dk/råstoffer.

Afgørelsen er truffet på baggrund af, at projektet ikke vurderes at medføre en væsentlig påvirkning af miljøet. Dette begrundes med, at det er vurderet:

- at der ikke er væsentlig kumulation med andre projekter
- at de vejledende grænseværdier for støj kan overholdes
- at projektet og den efterfølgende arealanvendelse ikke udgør en risiko for forurening af grundvand eller overfladevand
- at der foretages bekæmpelse af støv, hvis det bliver nødvendigt
- at projektet er tilrettelagt, så den landskabelige påvirkning minimeres
- at projektet ikke vil påvirke beskyttet natur, beskyttede diger, Natura 2000-områder eller fredninger
- at projektet ikke vil påvirke bilag IV-arter eller danske rødliste arter
- at arealet efterbehandles til ekstensivt landbrug uden brug af gødning og pesticider
- at påvirkningen pga. kumulative forhold ikke er væsentlig, da indvinding i området samlet set vil være uændret.

Samlet set vurderes det, at projektet hverken på baggrund af placering eller karakter vil give anledning til væsentlige påvirkninger af miljøet.

5.4 Kommuneplan og lokalplan

I Morsø Kommunes kommuneplan 2013-2025 er området udlagt som:

- Landskabeligt beskyttelsesområde
- Landskabeligt vedligeholdelsesområde (en mindre del mod øst)
- Særligt geologisk interesseområde
- Kystnærhedszone
 - Zone 2 beskyttelseszone
 - Zone 3 planlægningszone
- Skovrejsning uønsket
- Værdifulde jordbrugsområder/primære jordbrugsområder

I kommuneplanen er der angivet følgende retningslinjer for ovenstående forhold:

¹⁵ Lovbekendtgørelse nr. 973 af 25. juni 2020 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Retningslinje 25 - Landskab

Landskabelige beskyttelsesområder:

1. *Anlæg og nyt byggeri kan kun placeres i de landskabelige beskyttelsesområder eller således, at det kommer til at påvirke disse, såfremt karakteren, de særlige visuelle oplevelsesmuligheder og tilstanden ikke påvirkes i negativ retning eller forstyrres.*
2. *Ændret arealanvendelse i det åbne land, såsom skovrejsning, byggeri o. lign., samt udvikling af områderne kan kun finde sted, såfremt det vil styrke området karakter, særlige visuelle oplevelsesmuligheder og tilstand. Undtaget herfra er dog områder, som indgår i den regionale råstofplan.*

Landskabelige vedligeholdelsesområder:

3. *I de landskabelige vedligeholdelsesområder skal udviklingen og deraf følgende forandringer, herunder nyt byggeri, tekniske anlæg og ændret arealanvendelse, indpasses i den eksisterende karakter under hensyntagen til landskabets vedligeholdelsesmæssige tilstand og uforstyrrelighed.*

Retningslinje 26 – Geologi og råstoffer

1. *Inden for områder af særlig geologisk interesse, skal hensynet til beskyttelsen af de nationale geologiske bevaringsværdier tillægges særlig stor vægt i kommunens sagsbehandling og planlægning.*
2. *Indenfor de lokale geologiske interesseområder, skal hensynet til de lokale geologiske bevaringsværdier foretages i forhold til kommunes sagsbehandling og planlægning.*
3. *Byggeri og anlæg uden for områder af særlig geologisk interesse må ikke tillades placeret eller udformet, så de i væsentlig grad forringer de geologiske værdier i disse områder.*
4. *I forbindelse med efterbehandling af råstofgrave skal landskabsformer, blottede profiler mv., som særlig tydeligt afspejler landskabets opbygning, den geologiske historie eller de geologiske processer, søges bevaret og beskyttet gennem kommunens sagsbehandling og planlægning.*

Retningslinje 27 - Kystnærhedszonen

1. *Kystlandskaberne opdeles i 4 områdetyper - strandzonen, beskyttelseszonen, planlægningszonen og kystbaglandet. Strandzonen er en forbudszone, mens de øvrige samlet udgør planlægningszonen i overensstemmelse med planloven.*
2. *I beskyttelseszonen kan kun etableres byggeri og anlæg eller foretages indgreb eller ændringer i arealanvendelsen, såfremt dette kan ske uden at påvirke de landskabelige karakteristika, udsigterne og de visuelle sammenhænge, som præger denne del af landskabet.*
3. *I planlægningszonen kan planlægges for byggeri og større tekniske anlæg, der er afhængigt af en kystnær lokalisering eller nødvendigt for at udnytte allerede foretagne samfundsmæssige investeringer. Inddragelse af nye arealer i byzone kan kun ske i de udlagte byvækstområder. Der kan meddeles konkrete tilladelser til byggeri og anlæg, hvis det ansøgte har helt underordnet betydning i forhold til nationale og regionale interesser. Planlægning og forvaltning bør inddrage hensynet til Retningslinje 19 Værdifulde kulturmiljøer, Retningslinje 22 Natur, Retningslinje 25 Landskab, og Retningslinje 26 Geologi og råstoffer.*

Retningslinje 28 - Skove

1. *Der udpeges arealer til skovrejsning og arealer, hvor skovrejsning er uønsket.*

Retningslinje 29 - Landbrug

1. *Jordbrugserhvervene har behov for investeringssikkerhed og økonomisk bæredygtighed. Derfor skal konflikter i forhold til andre interesser så vidt muligt forebygges.*
2. *Dyrkningsjorden er en begrænset ressource, som skal beskyttes. Permanent anvendelse af dyrkningsjord til andet end jordbrug skal derfor begrænses mest muligt.*

4. *Der kan inden for de værdifulde jordbrugsområder ikke meddeles tilladelse til byggeri eller anlæg, som forhindrer eller vanskeliggør den jordbrugsmæssige udnyttelse, med mindre en samlet samfundsmæssig afvejning tilsiger det.*

Med udgangspunkt i ovenstående vurderer Region Nordjylland, at råstofindvinding på det ansøgte areal tager de fornødne hensyn til retningslinjerne i Kommuneplan 2013-2025 for Morsø Kommune, samt at den påtænkte efterbehandling tilgodeser kommuneplanens retningslinjer. Regionens vurdering af de landskabelige interesser fremgår af afsnit 5.6.

Der er ingen lokalplan for området.

5.5 Grundvand og overfladevand

Grundvand

Det ansøgte areal ligger i et område med drikkevandsinteresser (OD). Det nærmeste område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) ligger ca. 1,7 km sydvest for det ansøgte areal. En del af dette OSD-område er desuden udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde og som indsatsområde inden for nitratfølsomt indvindingsområde.

Det nærmeste indvindingsopland til vandværk er indvindingsoplandet til Sejerslev Vandværk, som findes ca. 1,7 km sydvest for det ansøgte areal. Den nærmeste private vandboring (DGU 31.148) ligger ca. 600 meter nordvest for det ansøgte areal.

Grundvandet strømningsretning ved projektarealet er mod nordøst i retning væk fra nærmeste indvindingsopland og OSD-område.

Terrænkoten er ca. 4 - 21 meter på det ansøgte areal. Grundvandet findes i kote ca. 2 – 6 meter. Ansøger oplyser, at boringer udført i forbindelse med kortlægninger viser vandspejlskoter mellem ca. 2 og ca. 5 meter i selve det ansøgte område. Der søges om at indvinde råstoffer ned til niveauet for grundvandsspejlet. På et mindre areal på ca. 0,2 ha søges der om at grave indtil 2 meter under grundvandsspejlet for at skabe en sø som erstatningsnatur for en eksisterende sø, som bortgraves i forbindelse med projektet.

Efterbehandling af molergravens bund og overgang til det omkringliggende terræn ønskes foretaget ved, at overskudsjord fra molerindvindingen, det vil sige de dele af moleret, der ikke er egnet som råstof, de kvar-tære aflejringer, der stedvis kan være indfoldet i moleret, samt den afgravede overjord lægges ud i bunden af graven. Ansøger oplyser, at det ikke er muligt at angive nøjagtigt, hvilken kote den efterbehandlede bund af graven vil få, da mængden af over- og overskudsjord ikke kendes nøjagtigt. I ansøgningen tages der udgangspunkt i, at der er findes over- og overskudsjord til at hæve gravens bund til kote ca. 7 meter.

Arealet vil efter afsluttet råstofindvinding blive anvendt til natur og ekstensivt landbrug. Der er stillet vilkår om, at der ikke må anvendes gødning og pesticider på det efterbehandlede areal (vilkår 29).

Jf. gældende vandområdeplaner samt basisanalyser for 2021-2027 er den regionale grundvandsforekomst (ID: DK102_dkmj_10_ks) i området registreret med god kvantitativ tilstand og ringe kemisk tilstand. Målsætningen er, at grundvandsforekomsten skal opnå god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand. Det vurderes at projektet ikke vil kunne forringe tilstanden eller hindre de opsatte miljømål, idet råstofindvindingen ikke anledning til udledning af næringsstoffer eller miljøfremmede stoffer. Bortgravningen af råstoffer under grundvandsspejlet vurderes endvidere ikke at påvirke den kvantitative tilstand, da der er tale om meget beskedne mængder (ca. 4000 m³).

Samlet set vurderer Region Nordjylland, at den påtænkte indvinding af moler ikke udgør en risiko for forurening af grundvandet i projektets anlægs-, drifts- og efterbehandlingsfase. Den efterfølgende arealanvendelse som natur og ekstensivt landbrug vurderes ligeledes ikke at udgøre en risiko for forurening af grundvand. Det vurderes, at de stillede vilkår i afsnit 2.1.5 sikrer grundvandsbeskyttelsen.

Overfladevand:

Nærmeste §3-beskyttede sø findes inden for projektarealet. Morsø Kommune har meddelt dispensation til at bortgrave søen under forudsætning af, at der etableres erstatningsnatur i tilknytning til de eksisterende beskyttede enge og moser øst for matriklen. Erstatningssøen skal være minimum 3200 m² med en dertilhørende udyrket bredzone på 10 m hvor der ikke udlægges muldjord.

Nærmeste beskyttede vandløb "Sejerslev Bæk", som løber ca. 7 meter øst for det ansøgte areal. Ca. 10 m øst for det ansøgte areal findes en § 3 beskyttet mose i forbindelse med et naturområde. Der er i afsnit 2.1.2 stillet vilkår om afstand til de beskyttede naturtyper.

Jf. gældende vandområdeplaner samt basisanalyser for 2021-2027 er Sejerslev Bæk (EU-vandområde ID: DKRIVER7131) registreret til moderat økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand. Målsætningen er, at vandløbet skal opnå god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Sejerslev Bæk udmunder i Limfjorden (EU-vandområde ID: DKCOAST234) som er registreret til dårlig økologisk tilstand og ikke-god kemisk tilstand. Målsætningen er, at Limfjorden skal opnå god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Det vurderes at projektet ikke vil kunne forringe tilstanden eller hindre de opsatte miljømål, idet råstofindvinding ikke giver anledning til udledning af næringsstoffer eller miljøfremmede stoffer.

Samlet set vurderer Region Nordjylland, at molerindvindingen ikke vil påvirke de nærliggende recipienter, da der kun indvindes under grundvandsspejlet i et meget begrænset omfang i forbindelse med etablering af en erstatningssø og da der ikke udledes vand i forbindelse med råstofindvindingen.

5.6 Natur og landskab

Beskyttet natur

Nærmeste beskyttede § 3 beskyttede naturområde er en sø, som er beliggende indenfor projektarealet. Ifølge Morsø Kommune er søens naturtilstand er ringe. Den vanddækkede rørsump udgør 95 %, mens det blanke vand spejl kun udgør 5 %. Der er en tydelig skyggeeffekt af vedplanterne mod syd og vest. Næringstilførslen har været høj, og der er ingen bredzone mod øst. Søen ligger isoleret i forhold til de øvrige naturarealer i området. Der er ingen sjældne eller værdifulde positive arter i tilknytning til søen. Morsø Kommune har meddelt dispensation til at bortgrave søen under forudsætning af, at der etableres erstatningsnatur i tilknytning til de eksisterende beskyttede enge og moser øst for matriklen.

Umiddelbart øst for det ansøgte areal findes en § 3-beskyttet eng og mose. I tilknytning til disse løber Sejerslev Bæk, som er registreret som beskyttet vandløb. Derudover findes en mose ca. 250 meter nord for arealet og et overdrev ca. 350 meter nordøst for arealet.

Region Nordjylland vurderer, at projektet ikke vil påvirke de beskyttede naturtyper i området, da der ikke udledes eller indvinde vand i forbindelse med projektet.

Natura-2000 områder

Det nærmeste Natura 2000-område, er område nr. 16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg som er beliggende ca. 900 m nord, øst og vest for projektarealet. Natura 2000-området består af

- Habitatområde nr. H 16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg.
- Fuglebeskyttelsesområde nr. F 12 Løgstør Bredning, Livø, Feggesund og Skarrehage.
- Ramsarområde nr. 6 Vejlerne og Løgstør Bredning.

Natura 2000-området er specielt udpeget på grundlag af de store, sammenhængende områder med kyst- og havnaturtyper med de tilknyttede yngle- og trækfugle. Region Nordjylland vurderer, at projektet ikke vil på-

virke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt på grund af afstanden til Natura 2000-området og projekttypen. Der indvindes desuden kun i meget beskedent omfang under grundvandsspejlet, og derved foretages der ingen grundvandssænkning i forbindelse med projektet.

Fredninger og fortidsminder

Projektarealet er ikke omfattet af fredninger. Nærmeste fredede områder er Feggeklit, som er beliggende ca. 550 meter nord for det ansøgte areal og Hulhøj som er beliggende ca. 740 m øst for det ansøgte areal.

Nærmeste fredede fortidsminde er en rundhøj (fredningsnr. 13062), som findes ca. 1100 meter vest for projektarealet. Det nærmeste beskyttede sten- og jorddige findes umiddelbart syd for det ansøgte areal. I afsnit 2.1.2 er der stillet vilkår om afstand til det beskyttede sten- og jorddige.

Nærmeste beskyttelseslinjer er strandbeskyttelseslinje, som findes ca. 450 meter nordøst for projektarealet. Ca. 1,9 km sydøst for projektarealet findes kirkebeskyttelseslinjerne Ejerslev Kirke og ca. 2,0 km sydvest for projektarealet findes kirkebeskyttelseslinjerne for Sejerslev Kirke.

Region Nordjylland vurderer, at den påtænkte molerindvinding ikke vil påvirke ovenstående fredninger og fortidsminder på grund af afstanden til disse.

Landskab

Projektarealet er, jf. afsnit 5.4, omfattet af retningslinje 25 "landskabeligt beskyttelsesområde" og "landskabeligt vedligeholdelsesområde" samt retningslinje 27 "kystnærhedszonen", zone 2 beskyttelseszone og zone 3 planlægningszone i kommuneplan 2013-2025 for Morsø Kommune.

I forbindelse med udarbejdelse af Råstofplan 2016 fik Region Nordjylland udarbejdet en vurdering af konsekvenser for kystlandskabet ved etablering af graveområdet ved Hesselbjerg. Det blev vurderet, at indvinding i den nordlige del af det foreslåede graveområde kunne medføre en væsentlig landskabelig påvirkning. En del af det foreslåede graveområde blev derfor udtaget i den endelige Råstofplan 2016. Afvejningen mellem beskyttelse af landskabelige interesser og varetagelse af råstofinteresser er således overordnet foretaget i råstofplanen.

Projektområdet er sårbart over for påvirkning af landskabet. De væsentligste landskabsinteresser knytter sig til landskabernes geologiske fortællinger samt de særlige udsigter, der især præger sig til de kystorienterede landskaber. Imerys Industrial Minerals Denmark A/S har sammen med ansøgningen fremsendt en detaljeret grave- og efterbehandlingsplan, hvor projektet er tilpasset med henblik på at minimere den landskabelige påvirkning mest muligt både under og efter indvinding. Med ansøgningsmaterialet er der desuden fremsendt terrænmodeller og visualiseringer for forskellige faser i indvindingen.

Landskabet er i dag præget af landbrugsarealer, og det er regionens vurdering, at den foreslåede efterbehandling ikke vil påvirke de landskabelige karakteristika. Terrænet bliver formet med bløde skråninger mod nord, øst og vest som ikke vil fremstå som fremmede i landskabet. Langs den sydlige gravegrænse efterlades en geologisk profil.

Det er Region Nordjyllands vurdering, at den medsendte grave- og efterbehandlingsplan varetager de landskabelige interesser, og at projektet er tilrettelagt, så den landskabelige påvirkning minimeres. For at mindske den visuelle påvirkning af landskabet i indvindingsfasen vil der ifølge ansøgningen bl.a. ske en udformning af muld- og overjordsdepoter som flade volde, der ikke er iøjnefaldende men indkigsreducerende.

På baggrund af de medsendte visualiseringer, som viser projektets landskabelige påvirkning på tre stadier af indvindingen, vurderer Region Nordjylland, at det konkrete projekt ikke vil få en væsentlig indflydelse på de landskabelige værdier i kystlandskabet.

5.7 Miljømæssige forhold

5.7.1 Støj

Miljøstyrelsen er af den principielle opfattelse, at vilkår om støj fra råstofgrave bør fastsættes med udgangspunkt i Vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5/1984, "Ekstern støj fra virksomheder", områdetype 3 – "Blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder".

Støjniveauet måles som det energiekvivalente, korrigerede, A-vægtede lydtryk niveau, Lr.

Region Nordjylland vurderer, at Miljøstyrelsens anbefalede støjgrænser næppe kan overholdes for alle bebyggelses vedkommende på alle tidspunkter i en råstofgravs driftsfase. Det kan derfor i et vist omfang være nødvendigt – i for eksempel anlæggelsesfasen, når indvinding foregår tæt på enkelte bebyggelser eller når efterbehandlingen foregår – at acceptere et højere støjniveau end de nævnte grænseværdier. Det vil dog kun være indenfor nærmere bestemte tidsrum – og der vil maksimalt kunne accepteres et støjniveau på 60 dB (A), som svarer til, hvad der normalt accepteres i erhvervs- og industriområder med forbud imod generende virksomheder.

De fastsatte støjvilkår fremgår af afsnit 2.1.7

Det vurderes, at disse støjgrænser kan overholdes bortset fra i kortere perioder igennem anlægsfasen.

5.7.2 Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer

Miljøstyrelsen anbefaler, at vilkår for lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer fastsættes på baggrund af Orientering fra Miljøstyrelsen Nr. 9/1997 "Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø". Orienteringen er udarbejdet med det formål at stille det bedst mulige grundlag til rådighed for de myndigheder, som skal behandle miljøsager om lavfrekvent støj eller vibrationer, og for de laboratorier, som skal udføre de nødvendige målinger.

Vilkårene i tilladelsen er stillet på baggrund af anbefalingerne fra Miljøstyrelsen, og klager over gener vil ligeledes blive behandlet på baggrund af Miljøstyrelsens vejledning.

De fastsatte vilkår om lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer fremgår af afsnit 2.1.7.

På baggrund af tilsvarende projekter vurderer Regionen, at de stillede vilkår for lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer kan overholdes.

5.7.3 Støv

Der er i Danmark ikke fastsat regler om, hvor meget en virksomhed må støve, og det er derfor råstofmyndighedens vurdering, hvornår der opstår støv i et omfang, så råstofindvinding skal iværksætte støvdæmpende foranstaltninger. Region Nordjylland tager udgangspunkt i, at der skal iværksættes støvdæmpende foranstaltninger, når der bliver hvirvlet støv op, som kan være til gene for naboer.

Der kan opstå støvgener fra råstofindvinding, når materialebunker og veje tørrer ud, så støvpartikler kan hvirvles op af vind, ved håndtering af materialer og kørsel med entreprenørmaskiner, lastbiler m.v. Støvgener kan begrænses ved vanding af veje og materialebunker. I tilladelsen er det godkendt, at der anvendes calciumklorid (CaCl) til dæmpning af støv fra adgangsvej og interne veje (se vilkår 63).

Fygning fra råstofindvinding udgør en særlig udfordring på samme måde som fygning fra landbrugsarealer. Volde af afrømmet muld vokser til med naturlig vegetation, og tilvoksede muldvolde kan reducere risiko og gener fra fygning. Ved at placere materialebunker øst-vest orienteret kan omfanget af fygning reduceres.

Vilkår vedr. støv fremgår af afsnit 2.1.8.

5.7.4 Trafik

Projektarealet ligger ca. 2,2 km nordøst for Sejerslev og ca. 700 m nordøst for Hesselbjerg placeret i det åbne land med jordbrug og spredt bebyggelse. Det er oplyst i ansøgningsmaterialet, at det indvundne moler vil blive transporteret på lastbiler til forarbejdning på Imerys fabrik ca. 1,5 km nordvest for det ansøgte areal.

Som adgangsvej anvendes den eksisterende adgangsvej til ejendommen på Feggesundvej 62, se bilag B.

Der vil i gennemsnit køre ca. 18 lastbiler til og fra molergraven om dagen. Beregningen er baseret på antagelse om 220 arbejdsdage om året, et gennemsnitlig læs på 20 m³ og en årlig indvindingsmængde på 80.000 m³.

Ifølge projektbeskrivelsen forventes den samlede årlige molerindvinding på Nordmors ikke at blive forøget. Det forventes, at indvindingen i Ejerslev molerfelt neddrøses og at indvindingen afsluttes indenfor en kortere årrække. I takt hermed overgår indvindingen til graveområderne i Harhøj og i Hesselbjerg. Molertransporterne bliver alt i alt en smule kortere, da Vangsgaard, som bliver den mest anvendte grav med op til 80.000 m³/år, ligger nærmere fabrikken i Skarrehage, end Ejerslev graven, og trafikken gennem Hesselbjerg by bliver mindre, da moleret fra Vangsgaard køres direkte til fabrikken via Feggesundvej uden om Hesselbjerg by.

På baggrund af ovenstående vurderer Region Nordjylland at der ikke vil ske ændringer i den trafikale belastning af området.

5.7.5 Graveafstande og periferiskråninger

I graveplanen skal der fastlægges graveafstande på baggrund af vilkår for afstand til efterbehandlingsgrænsen i afsnit 2.1.2. Formålet med at fastsætte mindste tilladelige graveafstande er at sikre, at indvinderen ikke uagtsomt kommer til at grave så tæt på graveområdet ydre grænse, at de nødvendige råstoffer til at udføre de planlagte periferiskråninger mangler eller at der påføres bygningsanlæg, veje, beskyttet natur mm. skader.

Graveafstande for nærmere angivne strækninger af molergravens periferiskråninger skal tage udgangspunkt i de tilladte grave dybder og koter i afsnit 2.1.1, og skal i de konkrete situationer tilpasses de virkelige forhold, så det sikres, at der er tilstrækkeligt materiale til at gennemføre efterbehandlingen.

Det kræver vejmyndighedens tilladelse at foretage terrænændring indenfor 3 m fra en offentlig vejs areal og indenfor 1,5 m fra en privat vejs areal jf. vejlovens § 73 stk. 3 og privatvejslovens § 36 stk. 2.

Yderligere kræver det vejmyndighedens tilladelse at foretage udgravning eller påfyldning ved vejskel i en hældning, der er stejlere end 1:2 (1 m ned og 2 m ud).

5.8 Udkast til efterbehandlingsplan

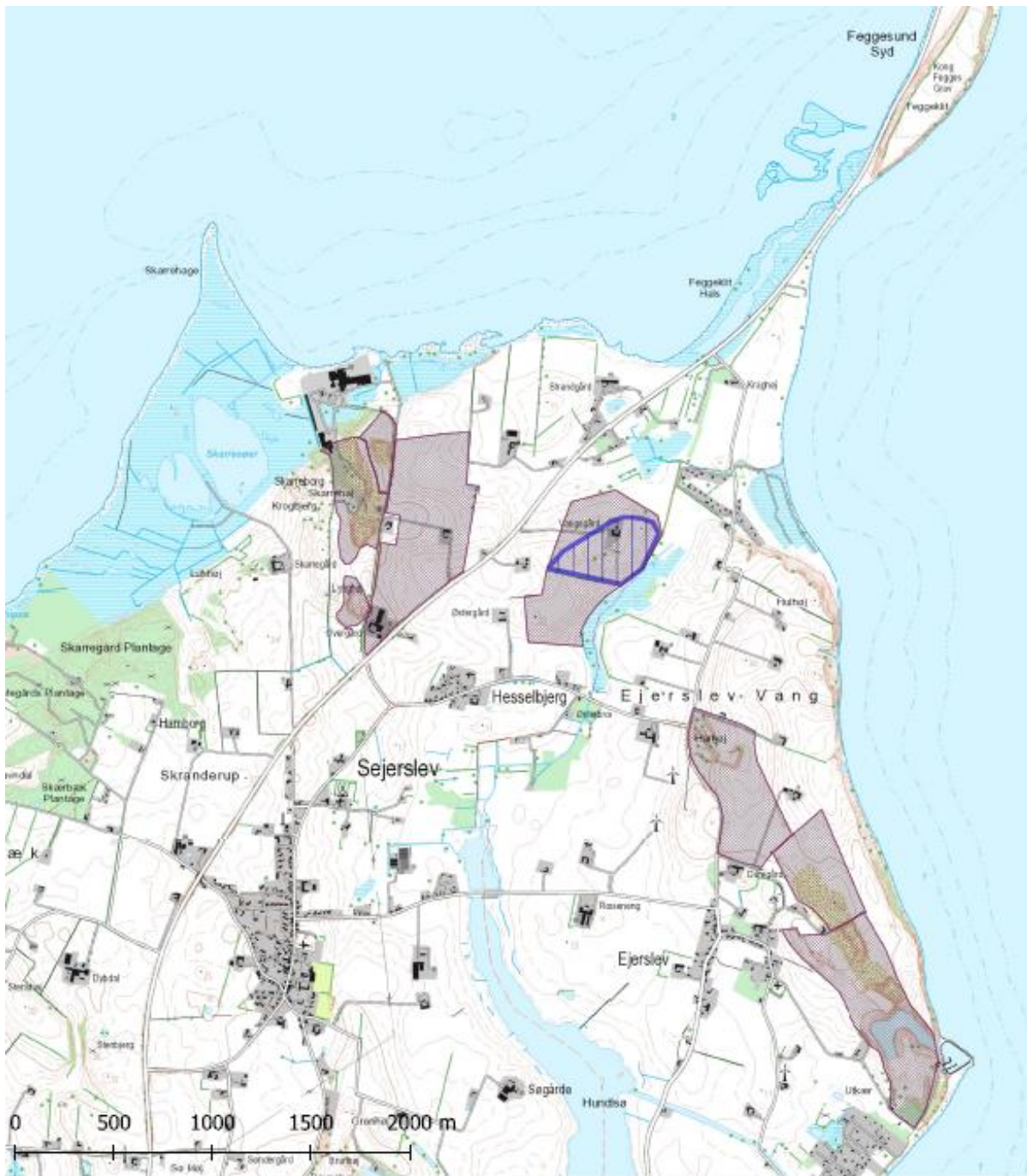
Indvinder skal udarbejde en grave- og efterbehandlingsplan, der opfylder vilkårene i tilladelsen. Grave- og efterbehandlingsplanen skal godkendes af Region Nordjylland. Grave- og efterbehandlingsplanen skal indeholde kortbilag, hvor gravegrænse og efterbehandlingsgrænse er vist, et snit af områdets profil, oplysninger om overjordsdepoter, adgangsvej, skrænthældninger m.m. (se vilkår 3). Der henvises desuden til pjecen "Vejledning i grave- og efterbehandlingsplaner", som kan ses på regionens hjemmeside www.raastof-fer.rn.dk.

Imerys A/S har udarbejdet et udkast til en grave- og efterbehandlingsplan i forbindelse med ansøgningen. Efterbehandlingsplanen beskriver, at den sydøstlige del af projektarealet vil blive efterbehandlet til at naturområde med erstatningsnatur for den § 3 beskyttede sø, som bortgraves i forbindelse med projektet. Den resterende del af projektarealet vil blive efterbehandlet til ekstensivt landbrug. Skrænterne mod nord, øst og vest efterbehandles til hældninger ikke stejlere end 1:7. Skrænten mod syd efterlades som geologisk profil med en hældning ikke stejlere end 2:1.

5.9 Region Nordjyllands samlede vurdering

Region Nordjylland har afvejet projektet i forhold til de forskellige hensyn listet i råstoflovens § 3 og miljøvurderingslovens § 1, herunder natur- og miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser. Det er Region Nordjyllands vurdering, at der med de stillede vilkår til miljø, efterbehandling mv. er sket en afvejning af de hensyn. Regionen skal varetage på baggrund af råstoflovens formålsbestemmelser i lovens kap. 1, og at interesser og nabohensyn, der på den baggrund skal ske i området, er varetaget.

BILAG A: OVERSIGTSKORT I MÅLFORHOLD 1:25.000

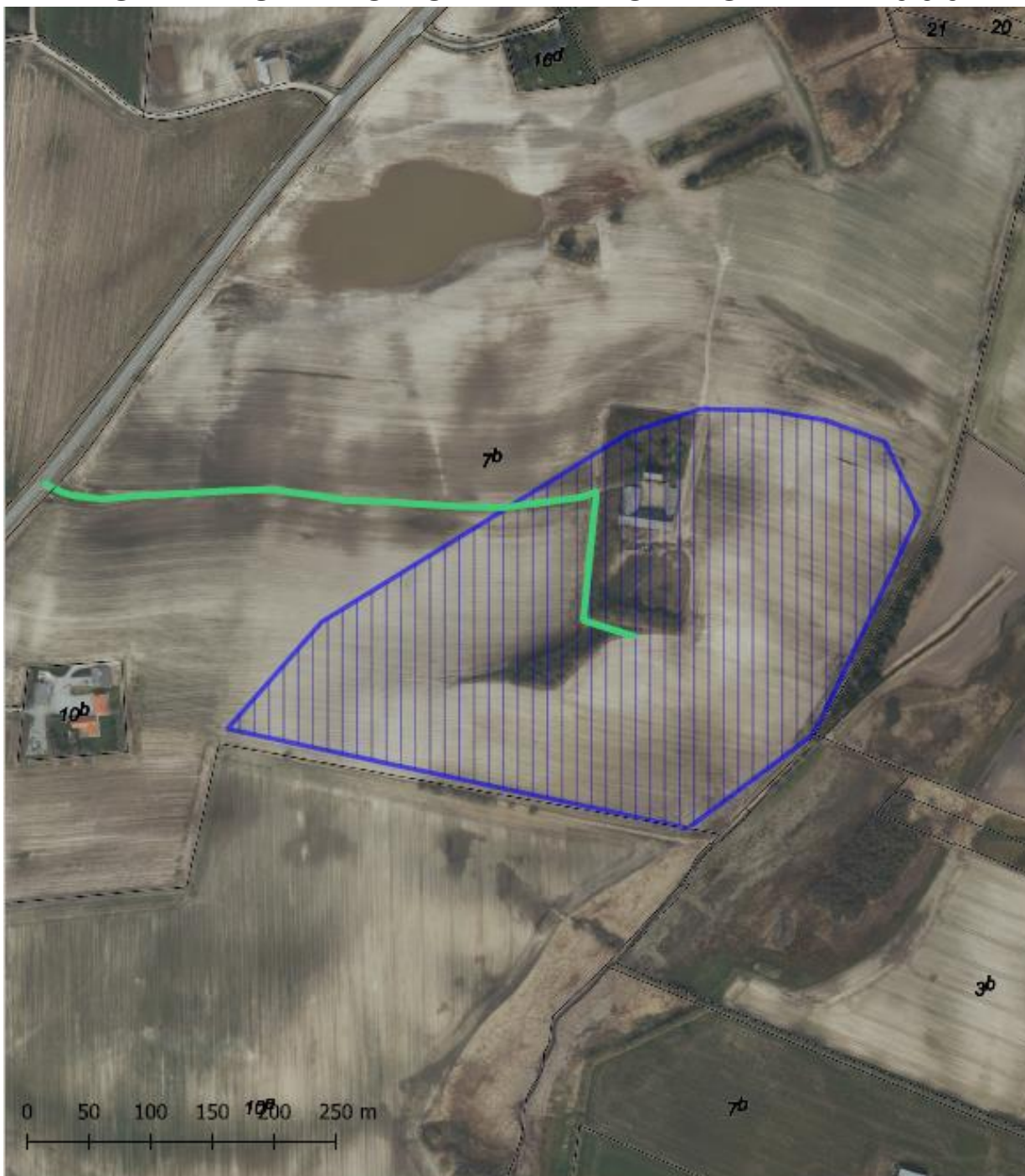

Tegnforklaring

- Tilladt indvindingsareal på matr.nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev
- Råstofgraveområder i Råstofplan 2020

Jour.nr.: 2020-041294	
Kort: Oversigt	Bilag: A
Målforhold: 1:25000	
Udt. af: SHJ / Region Nordjylland	
Dato: 14-10-2021	Rev.:

BILAG B: LUFTFOTO I MÅLFORHOLD 1:4000

<p>Tegnforklaring</p> <p> Tilladt indvindingsareal på matr.nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev</p> <p> Adgangsvej</p> <p> Matrikelskel</p>	Jour.nr.: 2020-041294	
	Kort: Detail	Bilag: B
	Målforhold: 1:4000	
	Udf. af: SHJ / Region Nordjylland	
	Dato: 14-10-2021	Rev.:

BILAG C: UDKAST TIL DEKLARATION/SERVITUT VEDRØRENDE EFTERBEHANDLING

Kopi af deklaration som tinglyses på matrikelnummer 7b Hesselbjerg By, Sejerslev.

Deklaration om efterbehandling

I forbindelse med råstoftilladelse af den 21. januar 2022 til indvinding af moler på matrikelnummer 7b Hesselbjerg By, Sejerslev i Morsø Kommune, pålægges herved følgende bestemmelser i henhold til § 10, stk. 5 i Råstofloven, bekendtgørelse af lov om råstoffer nr. 124 af 26. januar 2017, for efterbehandling:

Formål:

Formålet med nærværende "Deklaration om efterbehandling" og den godkendte "Grave- og efterbehandlingsplan" er at sikre, at graveområdet efterbehandles til ekstensivt landbrug og natur med sammenhæng til det omkringliggende landskab.

1. Indvindingen skal være afsluttet senest den 21. januar 2042.
2. Efterbehandlingen skal begynde så tidligt som muligt og være færdig 12 mdr. efter endt indvinding og senest den 21. januar 2042.
3. Grave- og efterbehandlingsplanen skal følges af indvinderen og ejeren indtil, Region Nordjylland eventuelt har godkendt en revideret plan.
4. Hvis der på et senere tidspunkt skal graves på de tilgrænsende ejendomme, kan Region Nordjylland på et hvilket som helst tidspunkt – både under og efter gravningen – forlange, at området omkring skellet gennemgraves og efterbehandles, så der ikke står en vold tilbage.
5. Der må ikke anvendes gødning og pesticider på det efterbehandlede areal.

Region Nordjylland er påtaleberettiget.

Nærværende deklaration begæres tinglyst servitutstiftende på matrikelnummer 7b Hesselbjerg By, Sejerslev i henhold til § 10, stk. 5 i Råstofloven, jf. bekendtgørelse af lov om råstoffer nr. 124 af 26. januar 2017.

Region Nordjylland

Aalborg den 21. januar 2022.

Sofie Hammer Jensen

Råstofsagsbehandler

BILAG D: GENERELLE BESTEMMELSER

De generelle bestemmelser er bestemmelser, der er fastsat i den gældende lovgivning og disse bestemmelser kan derfor ikke påklages.

Inden gravearbejdet begynder

1. Enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder, skal indhente oplysninger fra Ledningsejerregistret om, hvilke ledningsejere der ejer ledninger i graveområdet. De nødvendige ledningsoplysninger skal være indhentet, inden gravearbejdet påbegyndes, og gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de indhentede oplysninger.

Tilsyn

2. Region Nordjylland fører tilsyn med at vilkårene i råstof tilladelsen overholdes. Efter råstofloven har Region Nordjyllands medarbejdere uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme for at se, om lovene overholdes og de vilkår, der er givet i råstof tilladelsen. Politiet yder om nødvendigt bistand til at gennemføre dette, jf. Råstoflovens § 32.
3. Region Nordjylland skal efter råstofloven foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, med mindre forholdet har underordnet betydning. Region Nordjylland kan meddele påbud om, at et ulovligt forhold lovliggøres inden for en nærmere fastsat frist, jf. Råstoflovens § 33.

Hvis det ikke sker i rette tid, kan Region Nordjylland få arbejdet lavet på ejerens eller indvinderens regning, jf. Råstoflovens § 33.

4. Region Nordjylland kan efter råstofloven fravige et vilkår, når et forhold vurderes at være af mindre eller underordnet betydning. Et vilkår kan fraviges på baggrund af en konkret vurdering eller hvis forudsætningerne ændres under indvindingsperioden.

Omfang af indvinding

5. Inden for det område, som tilladelsen omfatter, kan der indvindes andre råstoffer eller større mængder end angivet i tilladelsen, hvis der sker anmeldelse til regionsrådet inden 4 uger efter, at den pågældende indvinding er påbegyndt. Regionsrådet kan, inden 4 uger efter at anmeldelsen er modtaget, forbyde videre indvinding, der strider mod den meddelte tilladelse eller stille særlige vilkår for indvindingen, jf. Råstoflovens § 9, stk. 2. Hvis der er stillet vilkår om, at muld og overjord ikke må fjernes fra arealet, kræver det en ny afgørelse efter Råstoflovens § 7, for at muld og overjord kan fjernes.

Tinglysning

6. På ejendommen bliver der tinglyst en deklaration, som omfatter betingelser/vilkår for indvindingen og efterbehandlingen. Den bliver tinglyst i forbindelse med, at igangsætningstilladelsen bliver udstedt.

Bortfald og inddragelse af tilladelse

7. En tilladelse bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, med mindre der er truffet afgørelse om en længere frist i forb. med tilladelsen.
8. Region Nordjylland kan efter råstofloven tilbagekalde en tilladelse i tilfælde af, at indvinder groft eller gentaget overtræder vilkår eller lovene i øvrigt.

Konkurs mv.

9. Hvis indvinders virksomhed går konkurs, i betalingsstandsning eller lignende, har såvel indvinder som ejendommens ejer pligt til at give Region Nordjylland besked herom.

Ejer- og brugerforhold

10. Region Nordjylland skal altid holdes underrettet om, hvem der ejer det areal, indvindingen sker på. Region Nordjylland skal altid holdes underrettet om, hvem der står for indvindingen.

Indberetning af råstofafgift og -undersøgelser

11. Indvinder skal hvert år indberette til den årlige råstofstatistik. Region Nordjylland sender indberetningsskemaer ud. Der skal udfyldes et indberetningsskema med oplysninger om indvundne materialer og mængder for hver grav. Skemaerne sendes til Region Nordjylland. Region Nordjylland sender de udfyldte skemaer til Danmarks Statistik, jf. Råstoflovens § 29.
12. Indvinder skal betale en afgift til staten for hver m³, der indvindes. Afgiften opkræves af Skat og er for øjeblikket på kr. 5,00 pr. m³. Region Nordjylland giver meddelelse til Skat ved at sende en kopi af råstoftilladelsen.
13. Inden 3 måneder efter boringer mv. efter råstoffer i jorden skal resultaterne indberettes til De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS). Indberetningen skal ske på digital form i et format fastsat af GEUS.

Fremmed jord

14. Tilførsel af såvel forurenede som uforurenede jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave er forbudt jf. jordforureningslovens § 52 stk. 1. Regionsrådet kan meddele dispensation fra forbuddet jf. lovens § 52 stk. 2. Foreligger der ikke en gældende dispensation til tilførsel af jord, må der således ikke tilføres jord til råstofgraven.

Vandindvinding, grundvandssænkning, overfladevand og dræn

15. Der må ikke indvindes vand i graven, med mindre der foreligger en tilladelse fra kommunen på baggrund af vandforsyningsloven.
16. Der må ikke uden særlig tilladelse fra kommunen foretages oppumpning og bortledning af grundvand med henblik på grundvandssænkning.
17. Såfremt der i forbindelse med indvindingen bortlægges dræn, kan kommunen forlange disse omlagt for at sikre mod utilsigtet næringstilførsel til søer og lignende.

Fortidsminder og naturhistoriske genstande

18. Hvis der under gravningen forekommer fortidsminder, der ikke er registreret, skal arbejdet omgående indstilles i det omfang fortidsminder berøres. Det kan fx være gravpladser, bopladser, kirker og lignende, der ofte giver sig tilkende i form af stenlægninger, potteskår, knogler, trækulsholdigt jord eller lignende. Fundet skal straks anmeldes efter Museumslovens § 27.

Anmeldelsen skal ske til Museum Thy.

19. Hvis der i forbindelse med gravningen fremkommer en usædvanlig naturhistorisk genstand, skal arbejdet omgående indstilles i det omfang det berører genstanden. Det kan fx være en geologisk, botanisk eller

zoologisk genstand af fossil eller subfossil karakter eller en meteorit, der er af enestående videnskabelig eller udstillingsmæssig værdi. Fundet skal straks anmeldes efter Museumslovens § 29.

Anmeldelsen skal ske til Naturhistorisk Museum, Wilhelm Meyers Allé 10, Universitetsparken, 8000 Aarhus C., tlf. 86 12 97 77, e-mail: nm@nathist.dk.

20. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af arealet indenfor 100 meter fra fortidsminder, der er beskyttet efter bestemmelserne i museumsloven. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende indenfor dette areal.
21. På fortidsminder og indenfor en afstand af 2 meter fra dem må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes. Der må heller ikke anvendes metaldetektor.
22. De dyrearter der er nævnt i bilag 3 til naturbeskyttelsesloven (bilag IV-arter), må ikke forsætligt forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Forbuddet gælder i forhold til alle livsstadier af de omfattede dyrearter. Yngle- eller rasteområder for de arter, der er nævnt i bilag 3 til naturbeskyttelsesloven må ikke beskadiges eller ødelægges.

BILAG E: UDDRAG AF MUSEUMSLOVEN – JF. LOVBEK. NR. 358 AF 8. APRIL 2014

§ 27. Den arkæologiske kulturarv omfatter spor af menneskelig virksomhed, der er efterladt fra tidligere tider, dvs. strukturer, konstruktioner, bygningsgrupper, bopladser, grave og gravpladser, flytbare genstande og monumenter og den sammenhæng, hvori disse spor er anbragt.

Stk. 2. findes der under jordarbejde spor af fortidsminder, skal arbejdet standses i det omfang det berører fortidsmindet. Fortidsmindet skal straks anmeldes til kulturministeren eller det nærmeste statslige eller statsanerkendte kulturhistoriske museum. Fundne genstande der ikke er danefæ, jf. § 30, stk. 1, skal efter anmodning fra kulturministeren eller det pågældende kulturhistoriske museum afleveres til vedkommende statslige eller statsanerkendte museum, således at det indgår i museets samling.

Stk. 3. Kulturministeren beslutter snarest, om arbejdet kan fortsætte, eller om det skal indstilles, indtil der er foretaget en arkæologisk undersøgelse, eller indtil spørgsmålet om erhvervelse efter stk. 8 er afgjort. Senest 1 år efter at anmeldelsen er modtaget, kan arbejdet genoptages, med mindre kulturministeren har afgivet indstilling om erhvervelse af fortidsmindet efter stk. 8.

Stk. 4. Udgiften til den arkæologiske undersøgelse afholdes af den, for hvis regning jordarbejdet skal udføres.

Stk. 5. Udgiften afholdes dog af kulturministeren, hvis

- 1) årsagen til undersøgelsen er erosion eller jordarbejde i forbindelse hermed eller jordarbejde udført som led i dyrkning af almindelige landbrugsafgrøder eller som led i almindelig skovdrift, medmindre driften forestås af en statslig eller kommunal myndighed, i hvilke tilfælde udgiften afholdes af vedkommende myndighed,
- 2) det kulturhistoriske museum i udtalelsen efter § 25 har oplyst, at jordarbejdet ikke vil indebære en risiko for ødelæggelse af væsentlige fortidsminder, eller
- 3) fortidsmindet fredes efter lov om naturbeskyttelse eller erhverves med henblik på bevaring på stedet efter stk. 8.

Stk. 6. Kulturministeren kan i særlige tilfælde yde tilskud til udgifter til arkæologiske undersøgelser, der gennemføres efter stk. 3, jf. stk. 4.

Stk. 7. Private grundejeres tab ved ikke at kunne fortsætte den hidtidige drift, mens undersøgelsen foretages, eller indtil spørgsmålet om erhvervelse efter stk. 8 er endeligt afgjort, erstattes af kulturministeren. Kan der ikke opnås enighed om erstatningen, fastsættes denne af den taksationskommission, der er nævnt i naturbeskyttelsesloven.

Stk. 8. Finder kulturministeren, at det pågældende fortidsminde bør bevares på stedet for eftertiden, kan kulturministeren erhverve fortidsmindet og eventuelt omkringliggende areal. Erhvervelsen kan ske ved ekspropriation efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 9. Kulturministeren eller den, kulturministeren bemyndiger hertil, har til enhver tid uden retskendelse adgang til steder, hvor der foretages jordarbejder, og hvor der fremkommer fund eller underarbejder kan formodes at fremkomme fund som nævnt i stk. 1. Legitimation skal forevises på forlangende. Politiet yder nødvendig bistand til at udnytte adgangsretten.

Stk. 10. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om den arkæologiske undersøgelsesvirksomhed efter stk. 3 og om gennemførelse af bestemmelserne i stk. 4-6.

§ 29. Findes der i forbindelse med jordarbejde, råstofindvinding eller stenbrydning en for den pågældende lokalitet usædvanlig naturhistorisk genstand, skal arbejdet standses, i det omfang det berører genstanden. Fundet skal straks anmeldes til kulturministeren eller det nærmeste statslige eller statsanerkendte naturhistoriske museum. Fundne genstande, der ikke er danekræ, jf. § 31, skal efter anmodning fra kulturministeren eller det pågældende museum afleveres til vedkommende statslige eller statsanerkendte museum, således at det indgår i museets samling.

Stk. 2. Kulturministeren beslutter snarest, om arbejdet kan fortsætte, eller om det skal indstilles, indtil der er foretaget en undersøgelse. En undersøgelse skal foretages hurtigst muligt. Udgifter til undersøgelsen afholdes af kulturministeren. For så vidt angår tilfælde, hvor jordarbejdet udføres for en statslig eller kommunal myndighed, afholdes udgiften dog af vedkommende myndighed.

Stk. 3. Private grundejeres tab ved ikke at kunne fortsætte den hidtidige drift, mens undersøgelsen foretages, erstattes af kulturministeren efter bestemmelserne i § 27, stk. 7.

Stk. 4. Kulturministeren eller den, kulturministeren bemyndiger dertil, har til enhver tid uden retskendelse adgang til steder, hvor der foretages jordarbejder, og hvor der fremkommer genstande eller under arbejde kan formodes at fremkomme genstande som nævnt i stk. 1. Legitimation skal forevises på forlangende. Politiet yder nødvendig bistand til at udnytte adgangsretten.

Stk. 5. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om gennemførelse af naturhistoriske undersøgelser efter stk. 2.

BILAG F: AFGØRELSE VEDR. BORTGRAVNING AF MATERIALE UNDER GRUNDVANDSSPEJLET

Ymerys Industrial Minerals Denmark A/S
Kønsborgvej 9
7884 Fur

Dato 21-01-2022
Sagsnr: S2021-51939

Afgørelse vedrørende bortgravning af materiale under grundvandsspejlet for etablering af sø i tilknytning til råstofindvinding

Region Nordjylland har modtaget en ansøgning om erhvervsmæssig indvinding af Moler på et cirka 11,2 hektar stort areal på adressen Hulhøjen 25, 7900 Nykøbing Mors, matrikel 7b, Hesselbjerg By, Sejerslev i Morsø Kommune.

Morsø Kommune er myndighed i forhold til tilladelse til vandindvinding og sænkning af grundvandsspejlet efter vandforsyningsloven.

I forbindelse med råstofindvindingen skal der etableres en sø som erstatning for en § 3-beskyttet sø, som kommunen har givet dispensation til at bortgrave.

Afgørelse

Morsø Kommune afgør hermed, at bortgravning af 4.000 m³ materiale under grundvandsspejlet for etablering af erstatningssøen, hverken kræver indvindingstilladelse eller tilladelse til sænkning af grundvandsspejlet efter Vandforsyningsloven.

Afgørelsen er truffet efter Vandforsyningslovens¹ §§ 21 og 26.

Baggrund

Ved etablering af erstatningssøen graves der ned til 2 meter under grundvandsspejlet, og der bortgraves i alt cirka 4.000 m³ materiale. Tilløb af grundvand til erstatningssøen vil kun medføre en midlertidig sænkning af grundvandsspejlet. Der vil ikke foregå råstofindvinding under grundvandsspejlet, og der er ingen aktive drikkevandsboringer i en afstand af over 300 meter fra råstofområdet.

Vurdering

Morsø Kommune vurderer, at den midlertidige grundvandssænkning, der vil forekomme som følge af bortgravning af 4.000 m³ materiale under grundvandsspejlet, ikke vil påvirke omgivelsenes kvalitet i væsentligt omfang.

¹ Bekendtgørelse af Lov om vandforsyning, nr. 1450 af 5. oktober 2020

Offentliggørelse

Afgørelsen om, at bortgravning af materiale under grundvandsspejlet for etablering af erstatningssø ikke kræver indvindingstilladelse eller tilladelse til sænkning af grundvandsspejlet offentliggøres på Morsø Kommunes hjemmeside.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, indtil 4 uger efter at afgørelsen er offentliggjort. Afgørelsen kan påklages af enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, samt en række foreninger og organisationer.

Klagefristen udløber den 18. februar 2022.

Klage over afgørelsen skal ske til Miljø- og Fødevareklagenævnet via Klageportalens forside. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk.

Ved klage skal der betales et gebyr, hvis størrelse er oplyst i klageportalen. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Ved ønske om at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal klager sende en begrundet anmodning til Morsø Kommune. Morsø Kommune sender anmodningen videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt fritagelse kan meddeles. Hvis der er indkommet klager ved klagefristens udløb, vil sagens parter blive underrettet.

Søgsmål

Ifølge vandforsyningslovens § 81 kan afgørelser efter denne lov prøves ved domstolene. En evt. sag skal anlægges inden 6 måneder efter at afgørelsen er truffet.

Morsø Kommune gør opmærksom på, at alle har mulighed for at få aktindsigt i denne sag.

Hvis I har spørgsmål eller kommentarer, er I velkomne til at kontakte mig på telefon 99 70 72 14 eller e-mail mlr@morsoe.dk.

Venlig hilsen

Maria L. Rasmussen
Miljømedarbejder

Kopimodtagere:

Region Nordjylland, region@rn.dk
Sofie Hammer Jensen, Region Nordjylland, sofie.jensen@rn.dk

BILAG G: DISPENSATION EFTER NATURBESKYTTELSESLOVEN § 65 STK. 2

Feggesundvej 62
Hesselbjerg
7900 Nykøbing M

Dato 20-01-2022
Sagsnr: S2020-31652

Dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 1 til bortgravning af en sø på matr. nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev

WSP Danmark A/S har på vegne af Imerys Industrial Minerals Denmark A/S ansøgt om en dispensation efter naturbeskyttelsesloven¹ § 65, stk. 2 jf. § 3, stk. 1 til bortgravning af en sø på matr. nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev. Lodsejeren er Morten Bak.

Region Nordjylland har i Råstofplan 2020 udlagt størstedelen af matriklen som graveområde til indvinding af moler. Imerys har søgt om tilladelse til indvinding af op til 80.000 m³ pr. år i en 20-årig periode fra 2021-2041. Forventningen er, at de to eksisterende indvindingsfelter Ejerslev og Skarrehage er tæt på udtømte, og forventes helt lukket og efterbehandlet inden for nogle få år. Producenten har desuden behov for at kunne blande moler fra mindst tre forskellige grave med henblik på en sikring af en optimal råvarekvalitet, hvorved der sikres en optimal udnyttelse af råstofressourcerne.

Centralt i graveområdet er der en sø, som er beskyttet jf. naturbeskyttelsesloven § 3, stk. 1. Søen ligger højt i terrænet i tilknytning til de eksisterende bygninger. Ifølge den vejledende registrering er søens areal 940 m². For at sikre en optimal udnyttelse af råstofressourcerne ønskes søen bortgravet. Ansøgeren har oplyst, at der vil blive etableret erstatningsnatur bestående af både en sø og udyrkede arealer i direkte tilknytning til naturarealerne mod øst omkring Sejerslev Bæk. Søen der etableres, vil være mindst dobbelt så stor, som den der bortgraves.

Morsø Kommunes Afgørelse

Morsø Kommune giver hermed dispensation jf. naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2, til bortgravning af en sø på 1600 m² på matr. nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev. Placeringen fremgår af vedlagte kortbilag.

Dispensationen er givet på følgende vilkår:

1. Inden søen bortgraves, etableres der erstatningsnatur i form af en sø på minimum 3200 m² med en dertilhørende udyrket bredzone på 10 m, hvor der ikke udlægges muldjord.
2. Søen må ikke graves nærmere end 10 meter fra naboskel.

¹ Lov om naturbeskyttelse, LBK nr. 240 af 13.03.2019

3. Den maksimale vanddybde i den nyetablerede sø må ikke overstige 1,5 m.
4. Bredden og søens bund afrettes til profil 1:5
5. Søerne skal tilpasses landskabsformerne og anlægges med et varieret forløb. Der må ikke etableres øer.
6. Det opgravede materiale skal udplaneres således, at der ikke fremkommer volde eller lignende. Det opgravede materiale må ikke placeres i områder, der i henhold til naturbeskyttelsesloven § 3 er beskyttede, dvs. f.eks. eng, mose, hede og overdrev.
7. I den udyrkede bredzone må der hverken gødskes og sprøjtes.
8. Der må ikke laves forbindelse mellem sø og vandløb, heller ikke via dræn.
9. Der må ikke udsættes fisk, krebs eller ænder. Der må heller ikke opstilles andehuse, fasangårde eller nogen form for hegn bortset fra kreaturhegn.
10. Der må ikke udlægges foder i eller ved søen. Søen må heller ikke kalkes eller lignende.
11. Der må ikke beplantes med buske og træer i tilknytning til søen, som kan have en skyggende effekt. Der må ikke plantes vandplanter i søen.
12. Etablering af søen må ikke medføre, at vand får væsentlig ændret afløbsretning (dvs. regnvand o.a. nedbør må ikke i væsentlig grad ledes i en anden retning), eller at der sker uønsket opstuvning af vand på anden mands jord.

Disse vilkår er stillet for at sikre, at søen kan tage sig godt ud i landskabet og blive et godt levested for planter og dyr, samt for at sikre naturværdierne i området.

Når søen er etableret, bedes det meddelt til kommunens naturafdeling.

Begrundelse

Efter naturbeskyttelseslovens § 3 må der ikke foretages ændringer i tilstanden af blandt andet søer. Kommunen kan i særlige tilfælde dispenseres til en tilstandsændring jf. naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2. Det fremgår af bemærkningerne til loven, at reglerne er udtryk for en samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes. Bortgravning af søen forudsætter derfor, at der kan gives en dispensation, som sikrer en forbedring af miljøet for flora og/eller fauna tilknyttet til området.

Råstofindvinding er af national interesse jf. råstofloven² §§ 1 og 3. Det betragtes således af national interesse, at der i Danmark kan indvindes råstoffer, der i art og omfang dækker såvel byggeriets som virksomhedernes behov for råstoffer.

Der kan være en iboende konflikt i på den ene side en legitim interesse i råstofindvinding og på den anden side beskyttelsen af naturarealer. Der skal derfor tages en konkret afvejning af de forskellige interesser. I vurderingen

² Lov om råstoffer, LBK nr. 124 af 26.01.2017

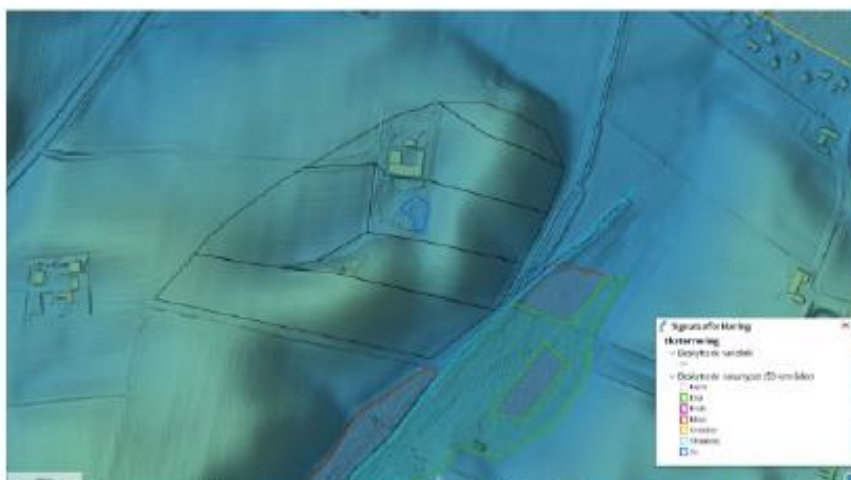
kan der indgå naturværdierne af de respektive naturarealer, indgrebets irreversibilitet i forhold til naturtilstanden i området, ressourcens samfunds- og erhvervsmæssige værdi.

Morsø Kommune har truffet afgørelsen på baggrund af følgende oplysninger og vurdering:

Baggrund

Industrial Minerals Denmark A/S ønsker at indvinde moler på 11,2 ha på Vangsgaard på det nordlige Mors. Umiddelbart syd for det ansøgte areal foreligger der en tilladelse til molerindvinding på et 10,2 ha stort areal. Det samlede område er i Råstofplan 2020 udlagt som graveområde Hesselbjerg. Indvinderen har behov for moler fra mindst tre forskellige grave for at kunne sikre en optimal molerkvalitet. Indvinderen har oplyst, at molerfelterne Ejerslev og Skarrehage forventes udtømte og efterbehandlet inden for nogle få år.

Centralt i gravområdet er der en bakke i kote 13 DVR90 hvorpå der er en eksisterende bygning. Syd for landbrugsejendommen er der en sø på 940 m² i kote 10 DVR90. Terrænet skråner fra bygningen mod syd og sydøst hen mod en ådal ved Sejerslev Bæk, som ligger i kote 3,4 DVR90.

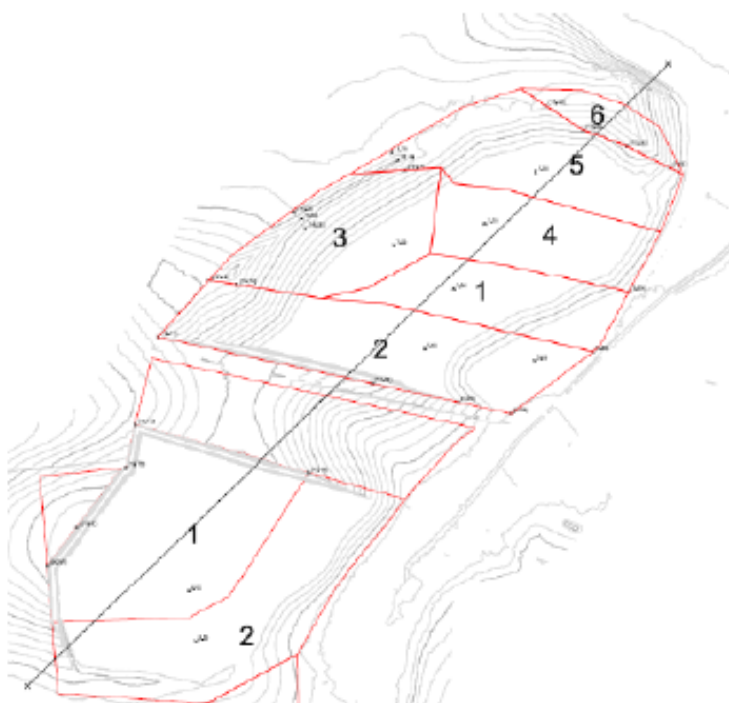

Figur 1 Terrænmodel med angivelse af graveområdet i seks etaper, samt arealer med beskyttet natur.

Søen ligger således højt i terrænet sammenlignet med de øvrige fugtighedsarealer i området. Ifølge potentialekortet for grundvandskortlægningen falder potentialet i nordøstlig retning fra kote 6 m til ca. 2 m i det ansøgte graveområde. Søen vurderes ikke til at være grundvandspåvirket, men derimod opstået på grund af overfladeafstrømning.

Indvinderen ønsker, at der bliver gravet ned til grundvandsspejlet. Området efterbehandles til ekstensivt landbrug uden mulighed for gødsugning eller sprøjtning. Efterbehandling af molergravens bund og overgang til det omkringliggende terræn sker ved, at overskudsjord fra molerindvindingen, dvs. de dele af moleret, der ikke er egnet som råstof, de kvartære aflejringer, der stedvis kan være indfoldet i moleret, samt den afgravede overjord lægges ud i bunden af graven samt anvendes til opbygning af dyrkbare skrån timer på overgangen til det omkringliggende område. Afhængig af, om der er nok over- og overskudsjord til opbygning, kan det blive nødvendigt også

at neddoze det omkringliggende terræn mod vest, nord og øst. Der vil ikke blive udlagt muldjord omkring den nyetablerede sø.

Figur 2 Terrænmodel efter endt efterbehandling. Området er illustreret sammen med graveområdet syd for på matr. nr. 10a Hesselbjerg By, Sejerslev. Søen som ønskes bortgravet, ligger i etape 4.

Indvinderens konsulent WSP Denmark A/S har oplyst, at en betydelig del af molerressourcen på matr. nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev, befinder sig under og omkring den eksisterende sø, som ønskes bortgravet. Søen ligger centralt i det nordlige graveområde. Molerdykkelsen under søen vurderes at være 7,5 m, hvilket svarer til 7.125 m³ moler direkte under søen. Ved en graveafstand på 10 m omkring søen og sikkerhedsskrænten, vurderes molerforekomsten at udgøre 20.000 m³. WSP vurderer, at der reelt er tale om 30.000 til 80.000 m³ afhængig af graveafstand, som ikke vil kunne indvindes uden dispensation. Råstofindvinding uden bortgravning af søen vil desuden medføre et iøjnefaldende og uskønt landskab.

WSP har oplyst, at Museumsgraven ved Skarrehage er efterbehandlet. Ejerlev og Skarrehage Nord Molergrave er ved at være udtømte, og de tilbageværende ressourcer er af dårlig kvalitet, som kun kan anvendes ved opblanding med moler af god kvalitet fra andre grave på Mors. Moler af god kvalitet findes i det lille molerfelt Harhøj samt i Hesselbjerg (Østergaard og Vangsgaard), og det er de eneste reelle områder, som pt. er tilgængelige.

Regionens Råstofplan rummer også graveområde Stærhøj Øst, hvorpå der blev søgt gravetilladelse i 2009, men da regionen har givet afslag på gravetilladelse, kan området ikke betragtes som en reel tilgængelig reserve.

Ansøgning om tilladelse til molerindvinding ved Vangsgaard er søgt i henhold til Råstofplan 2016. Med henblik på at fremtidssikre områder til mole-

rindvinding har Imerys parallelt med ansøgningen også søgt om at få et nyt graveområde, Skarrehage Øst, udlagt i Råstofplan 2020. Dette område er til fremtidig indvinding. Der er behov for, at der altid er mindst 3 åbne molergrave, som kan forsyne fabrikken med de til enhver tid påkrævede råstofkvaliteter, og for at også dele af råstofressourcen med dårlig kvalitet kan udnyttes.

Som det fremgår af råstofplanen, kræves store investeringer i produktionsanlæg mm, og der er derfor behov for langsigtet planlægning i forhold til tilgængelige graveområder, og for at dem, der er, kan udnyttes på en hensigtsmæssig måde.

Ansøgeren har oplyst, at der vil blive etableret en erstatningsnatur i form af en sø på mindst det dobbelte areal i forhold til den eksisterende sø, som ønskes bortgravet, og med omkringliggende udyrkede arealer uden muldjord. Erstatningsnaturen etableres i tilknytning til de eksisterende beskyttede naturarealer langs Sejerslev Bæk.

Vurdering

Morsø Kommune har besøgt søen, som ønskes bortgravet den 25. august 2020 (<https://naturereport.miljoportal.dk/909496>). Søen er en tilgroet næringsrig sø, som er domineret af bredbladet dunhammer. Af øvrige arter er der registreret liden andemad, svømmende vandaks, lodden dueurt, kærduert og bittersød natskygge.

Søens naturtilstand er ringe. Den vanddækkede rørsump udgør 95 %, mens det blanke vandspejl kun udgør 5 %. Der er en tydelig skyggeeffekt af vedplanterne mod syd og vest. Næringsstilførslen har været høj, og der er ingen bredzone mod øst. Søen ligger isoleret i forhold til de øvrige naturarealer i området. Der er ingen sjældne eller værdifulde positive arter i tilknytning til søen.

Ifølge den vejledende registrering er søens areal 940 m². Morsø Kommune har ved en efterfølgende opmåling på luftfoto konstateret, at den reelle arealstørrelse er 1600 m². Den vejledende registrering er blevet teknisk rettet til den 14. september 2021.

Morsø Kommune vurderer, at søen har en ringe naturmæssig værdi. Kommunen vurderer ligeledes, at søen formentlig inden for en 20-årig periode vil vokse ud af beskyttelsen. Arealmæssigt er søen ikke stor nok til, at den kan være beskyttet som mose, hvor mindstekravet er 2500 m².

Søens værdi i forhold til den økologiske funktionalitet for arterne vurderes at være lav. Den nærmeste sø med et blankt vandspejl ligger 1000 m mod nord på strandengen ved Feggeklit. Søen har derfor ingen værdi som trædesten for arter tilknyttet til næringsrige søer.

Den eksisterende sø er således set ud fra et naturbeskyttelseshensyn uden særlig interesse. Ansøgeren vil lave erstatningsnatur i form af en sø på mindst det dobbelte areal og med dertilhørende bredzone. Erstatningsnaturen vil blive etableret i tilknytning til de eksisterende naturarealer ved Sejerslev Bæk.

Det er Morsø Kommunes vurdering, at en ny sø på ca. 3200 m², som bliver anlagt med et varieret forløb og med en bredprofil på 1:5 eller mindre støj, inden for en kort årrække vil have en bedre naturtilstand end den sø, der ønskes bortgravet. Erstatningsnaturen i tilknytning til de eksisterende naturarealer med vandløb, mose og eng forbedrer naturarealernes økologiske

funktionalitet, resistens og resiliens overfor randeffekterne fra de omkringliggende dyrkede arealer.

Den eksisterende sø vil først blive bortgravet, efter erstatningsnaturen er blevet etableret. Kommunen vurderer, at naturtypen sø inden for relativ få år kan have en artssammensætning, som er typisk for biotopen, og en relativ høj naturværdi i et tidligt successionsstadium sammenholdt med andre naturtyper såsom moser og overdrev, hvor der kan gå mange år, før de koloniseres af karakteristiske plantearter. Erstatningssøens naturværdi vil derfor inden for få år være højere, end den eksisterende sø, som ønskes bortgravet.

Morsø Kommune har også lagt vægt på, at efterbehandlingsplanen med erstatningsnatur vil medføre en mere harmonisk landskabelig effekt, end hvis søen, som ligger højt i terrænet, bibeholdes.

Søens ringe betydning set ud fra et naturbeskyttelsesmæssigt hensyn og sammenholdt med en samfundsmæssig interesse i en mulighed for råstofindvinding, herunder fortsat molerindvinding i Danmark, gør, at der foreligger en særlig omstændighed for dispensation fra naturbeskyttelsesloven § 3, stk. 1 forbud mod en tilstandsændring. Morsø Kommune har således efter en afvejning imellem behovet for fortsat råstofindvinding holdt op mod naturværdien i den eksisterende sø og erstatningsnaturens gavnlige effekt for naturen i området vurderet, at der kan meddeles en dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2 til bortgravning af søen.

Morsø Kommune vurderer, at indvinderens behov for en stabil forsyning af egnet moler fra mindst tre forskellige grave og områdets nære beliggenhed til produktionsvirksomheden kan sikre en samfundsmæssig interesse i en optimal udnyttelse af molerressourcen på Mors.

Morsø Kommune har sammenholdt søens lave naturbeskyttelsesmæssige interesse med tilgængeligheden af mulige molergrave, og vurderet, at der foreligger særlige omstændigheder for meddelelsen af en dispensation. Imerys har oplyst graveområderne Ejerslev og Skarrehage Nord er ved at være udtømte, og at Stærhøj Øst er taget ud af Råstofplan 2020. Desuden er råstofindvindingstilladelsen til en tilpasset indvinding af Skarrehage Nord blevet påklaget, hvorfor der hersker usikkerhed over den fremtidige forsyning af egnet moler.

Der er behov for, at der altid er mindst 3 åbne molergrave, som kan forsyne fabrikken med de til enhver tid påkrævede råstofkvaliteter, og for at også dele af råstofressourcen med dårlig kvalitet kan udnyttes.

Der er derfor behov for langsigtet planlægning i forhold til tilgængelige graveområder, og for at dem, der er, kan udnyttes på en hensigtsmæssig måde. Morsø Kommune vurderer, at molerforekomsten på matr. nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev, udgør en væsentlig del af de tilgængelige molerforekomster i Region Nordjylland, og som på nuværende tidspunkt er udpeget som graveområder i Råstofplan 2020.

Kommuneplanlægning

Kommunen vurderer i øvrigt, at projektet ikke er i strid med Kommuneplan 2013. Erstatningsnaturen og dens direkte omgivers fysiske forhold anses for at understøtte kommunens mål med at understøtte biodiversiteten på Mors (RL22). Naturarealerne ved Sejerslev Bæk er udpeget som økologisk forbindelseslinje. Etableringen af erstatningsnaturen udvider dette areal, og sikrer dermed med økologisk sammenhæng i området.

Erstatningssøen grænser op til areal, som er udpeget som lavbundsareal (RL24). Søen vil udvide dette areal, og ligge naturligt i landskabet og i forhold til det hydrologiske miljø, sammenholdt med den nuværende søs placering højt i terrænet.

Den nyetablerede sø vurderes ikke at være i strid med kommuneplanens retningslinje vedrørende de landskabelige beskyttelsesområder (RL25). En ændret arealanvendelse i form af en sø i tilknytning til eksisterende naturarealer kontra påvirker ikke den særlige visuelle oplevelsesmulighed af ådalen, men vurderes at styrke ådalens visuelle udtryk og tilstand.

Bortgravning af den eksisterende sø højt i terrænet og etableringen af erstatningssøen i tilknytning til de eksisterende naturarealer vurderes at sikre de hensigtsmæssige landskabsformer og blottede profiler jf. RL26 vedrørende de Særlige Geologiske Interesseområder. Hvis den eksisterende sø bibeholdes, og der skal graves udenom det beskyttede areal, vil det være en forringelse af områdets landskabsform efter endt efterbehandling.

Efterbehandlingsplanen sikrer jordbrugserhvervet ved at området kan anvendes til ekstensiv drift (RL29).

Udvidelsen af det eksisterende naturareal ved Sejerslev Bæk i form af en sø og ekstensivt dyrket landbrugsareal kan understøtte friluftslivet og turismen på Nordmors (RL14)

Habitatbekendtgørelsen

Inden der kan træffes afgørelse i sagen, skal der jf. Habitatbekendtgørelsens³ §§ 6, 7 og 10 foretages en vurdering af om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, og om projektet kan forringe levevilkårene for bilag 4-arter.

Natura 2000

Det nærmeste Natura 2000-område er nr. 16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg med Habitatområde nr. 16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg samt Fuglebeskyttelsesområde nr. 12 Løgstør Bredning, Livø, Feggesund og Skarrehage. Området ligger 710 m mod nordøst, samt mod nord.

Inden for 1000 m fra søen er der registreret følgende habitatnaturtyperne grøn/grå klit (2130), klitlavning (2190) og rigkær (7230). På grund af afstanden vurderes bortgravning af søen ikke at kunne påvirke habitatnatur i Habitatområde H16.

Arterne stor vandsalamander (1166), odder (1355), damflagermus (1318) og spættet sæl (1365) er på udpegningsgrundlaget for habitatområdet H16. Der vurderes, at bortgravning af søen ikke kan påvirke disse arters yngle-, raste- eller fourageringshabitater inden for Natura 2000-området. Dispensationen vurderes derfor til ikke at kunne væsentligt påvirke arterne på udpegningsgrundlaget for habitatområde H16.

Arterne kortnæbbet gås (trækkende), lysbuget knortegås (trækkende), hvinand (trækkende), toppet skallesluger (trækkende) og dværgterne (ynglende) er på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet F12.

Det nærmeste registrerede yngleområde for dværgterne som er kortlagt i forbindelse Novana-overvågningen er vest for Feggesund, som er 1200 m

³ Bekendtgørelse om udpegnings- og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, BEK nr. 1595 af 06.12.2018

nord for lagunen. Morsø Kommune vurderer, at der ikke er egnede ynglehabitater for dværgterne tættere på. De trækkende fugle, som er på udpegningsgrundlaget vurderes ikke til at kunne blive påvirket af bortgravningen af søen.

Bilag IV-arter

Morsø Kommune Der er ikke registreret Bilag IV-arter nærmere end 1,5 km fra søen.

Ifølge Naturdatabasen under Miljøportalen er den nærmeste registrering strandtudse og markfirben ved Ejerslev Havn 3 km mod sydøst. Ifølge databasen Fugle og Natur er strandtudse ligeledes registreret ved Feggeklit 2700 m nord for søen og ved Skarregård 1800 m mod vest.

Morsø Kommune vurderer, at søen ikke er egnet som yngle- eller rastested for strandtudse på grund af dens tilgroede tilstand. En ny lavvandede sø vurderes at forbedre potentialet som ynglebiotop for strandtudse.

Bortgravningen af søen vurderes ikke at kunne påvirke yngle- eller rastesteder for markfirben. Råstofindvindingen som efterlader soleksponerede stejle skrænter, som ikke bliver opdyrket, vurderer at medvirke til flere yngle- og rastebiotoper for arten.

På baggrund af ovenstående analyse, vurderes der, at der kan meddeles en dispensation efter naturbeskyttelsesloven § 65, stk. 2 sammenholdt med § 65, stk. 4 og jævnfør § 3, stk. 1.

Dispensationens gyldighed

Hvis der ikke bliver klaget, må dispensationen udnyttes, når klagefristen er udløbet. Se dog afsnittet "Andre tilladelser".

Hvis der bliver klaget over dispensationen, skal sagen afgøres endeligt af Miljø- og Fødevareklagenævnet. Dispensationen må i så fald ikke udnyttes, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Du får omgående besked, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra i dag.

Klagebestemmelser og klagefrist

Vedlagt klagevejledning på sidste side forklarer, hvad du skal gøre, hvis du ønsker at klage.

Klagefristen er fire uger fra den dato, hvor afgørelsen er blevet offentliggjort. Afgørelsen er offentliggjort den 21. januar 2022, og klagefristen udløber dermed den 18. februar 2022 kl. 23.59.

Baggrund for dispensationen og tilladelsen

Dispensationen er givet på baggrund af Imerys ansøgning om tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på matr. nr. 7b Hesselbjerg By, Sejerslev fra den 26. november 2020.

Dispensationen er givet efter § 65, stk. 2, jævnfør § 3, stk. 1, i lov om naturbeskyttelse (lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse).

Andre tilladelser

Denne dispensation fritager dig ikke fra at skulle indhente tilladelse til for-

hold, som reguleres af anden lovgivning.

Hvis det i forbindelse med oprensningen bliver nødvendigt at udlede grundvand til vandløb, skal der forinden indhentes tilladelse hertil efter miljøbeskyttelsesloven. En eventuel ansøgning herom skal sendes til Morsø Kommune.

Du skal være opmærksom på, at du ikke uden kommunens godkendelse må lave ændringer i grøfter, rørledninger eller dræn, som kan medføre opstuvning af vand uden for din ejendom.

Som lodsejer er man inden gravning m.m. forpligtiget til at få kortlagt forekomsten af eventuelle jordledninger på arealet (el, gas, telefon, m.m.). Kortlægningen kan ske ved henvendelse til de relevante selskaber. Hvis man foretager jordarbejder uden denne kortlægning – og der sker skade på en jordledning – kan man blive mødt med et erstatningskrav fra selskabet, der ejer jordledningen.

Efter museumslovens § 25 kan den, der udfører et jordarbejde, forud for igangsætning af arbejdet, anmode det lokale kulturhistoriske museum om en udtalelse om, hvorvidt arbejdet indebærer risiko for ødelæggelse af fortidsminder. Efter lovens § 27 skal jordarbejde standses, hvis der under arbejdet findes spor af fortidsminder, og fortidsmindet skal straks anmeldes til det lokale kulturhistoriske museum.

Hvis du har spørgsmål eller bemærkninger, er du velkommen til at ringe til mig.

Der er sendt kopi af dette brev til:

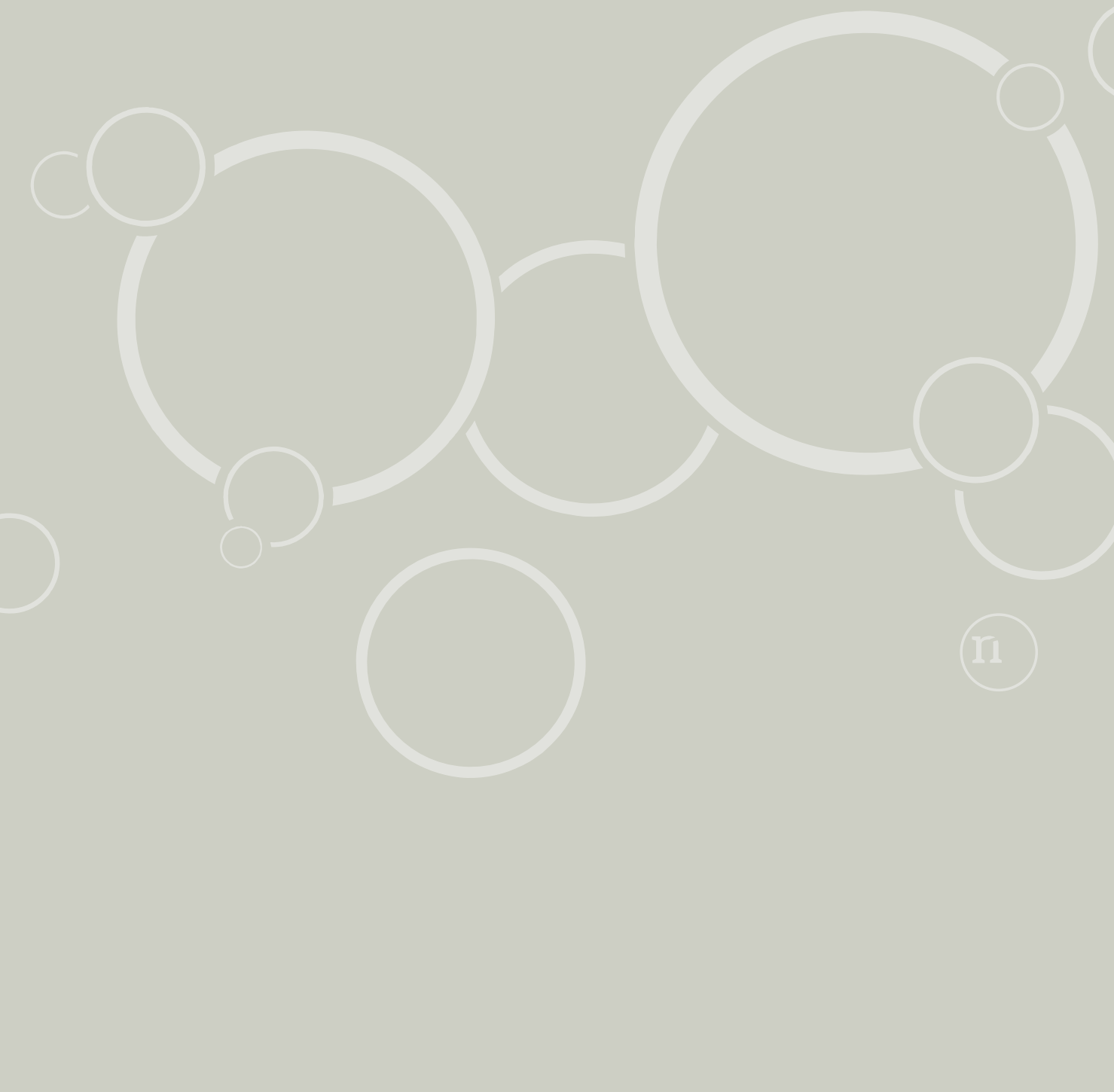
- Miljøstyrelsen; mst@mst.dk
- Region Nordjylland; raastof@rn.dk
- Morslands Historiske Museum; anders.have@museummors.dk
- Thisted Museum; niels@museumthy.dk
- Friluftsrådet; fr@friluftsradet.dk
- Dansk Botanisk Forening, Naturbeskyttelsesudvalget; dbf.oestjylland@gmail.com
- Danmarks Naturfredningsforening, Morsø; dnmorsoe-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening; dn@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening; natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening Lokalafdeling; morsoe@dof.dk
- Landbo Thy; mr@landbothy.dk
- Landbo Limfjord; mail@landbo-limfjord.dk
- WSP Danmark A/S v. Jens Bernth; Jens.Bernth@wsp.com
- Morten Bak

Bilag:
Klagebestemmelser
Kortbilag

Venlig hilsen

Olivier Vryens
Biolog

Tilladelse til erhvervsmæssig
råstofindvinding af moler

Regional Udvikling
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst

REGION NORDJYLLAND
- i gode hænder